

Mari Hannula

SIEVIN DIGIOPASTUS

E-aineistojen tutuksi tuominen Sievin kunnankirjastossa

SIEVIN DIGIOPASTUS

E-aineistojen tutuksi tuominen Sievin kunnankirjastossa

Mari Hannula
Opinnäytetyö
Syksy 2018
Kirjasto- ja tietopalvelun
tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Kirjasto- ja tietopalvelun tutkinto-ohjelma

Tekijä(t): Mari Hannula

Opinnäytetyön nimi: Sievin digiopastus: E-aineistojen tutuksi tuominen Sievin kunnankirjastossa

Työn ohjaaja: Teija Harju

Työn valmistumislukukausi- ja vuosi: Syksy 2018

Sivumäärä: 39 + 20

Toimeksiantajana toimiva Sievin kunnankirjasto valitsi opinnäytetyölle ajankohtaisesti aiheeksi alueellisen eKirjaston palvelut. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, miten uudet e-aineistopalvelut toimivat, ja opastaa Sievin kunnankirjaston henkilökunnalle ja asiakkaille niiden käyttöä. Toisena työn tarkoituksena on tutkia, kuinka näitä verkkopalveluja saataisiin paremmin kuntalaisten tietoisuuteen, sillä nykyisellään ne ovat kohtuullisen vähällä käytöllä.

Tietoperustassa selvitin millaisia ne palvelut ovat, jotka kirjastossa on otettu käyttöön, ja millaista markkinointia voittoa tavoittelemattomassa organisaatiossa, kuten kirjastossa, hyödynnetään. Opinnäytetyössä on toimintatutkimuksellinen ote, sillä sen tavoitteena on kehittää kirjaston toimintaa ja luoda pysyvää muutosta, jotta e-aineistot saataisiin osaksi kirjaston jokapäiväistä toimintaa. E-aineistopalvelujen nykytilanteen ja asiakkaiden mielipiteiden selvittämiseen on hyödynnetty teemahaastatteluja.

Kirjaston henkilökunnalle pidin kaikille yhteisen luentomuotoisen tilaisuuden, jossa kerroin palvelujen käytettävyydestä. Tavoitteena oli muodostaa kokonaisnäkemys palvelujen laajuudesta ja käyttötavoista, jotta työntekijät voivat mainostaa palveluja asiakkaille ja opastaa heitä niiden käytössä. Opastusmateriaali jäi kirjastolle, jotta he voivat palata niiden pariin myöhemminkin tai käyttää niitä hyödykseen esimerkiksi uusien työntekijöiden perehdyttämisessä. Henkilökohtaisia asiakasopastuksia pidin kolmen päivän aikana halukkaille, jolloin heille tarjoutui mahdollisuus kysyä mieltään askarruttavia asioita ja he saivat varmuutta käyttää palveluita.

E-aineistopalvelujen näkyvyyden lisäämiseksi käytin hyväksi muun muassa tietoperustassakin hyväksi todettua sosiaalista mediaa. Viikon välein esittelin palvelun kerrallaan, jotta asiakkaat huomaisivat tarjonnan monipuolistuneen. Lisäksi nostin e-palveluja esille myös kirjaston fyysisissä tiloissa julisteiden ja mainoslehtisten muodossa. Näin kävijät sekä kirjastossa että internetissä tulivat huomioiduiksi tasapuolisesti. Jatkotutkimuksena voisi selvittää esimerkiksi tilastojen ja asiakaskyselyn avulla, onko käyttöaste noussut ja mitä mieltä asiakkaat ovat palveluista.

Asiasanat: sähköiset palvelut, markkinointi, yleiset kirjastot, Sievi

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Library and Information Services

Author(s): Mari Hannula

Title of thesis: Digital guidance in Sievi: familiarizing with e-materials in Sievi municipal library

Supervisor(s): Teija Harju

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2018 Number of pages: 39 + 20

Last year started a project called regional eLibrary which aims to offer an equal amount of electronic services in every public library in the Northern Ostrobothnia. The purpose of this thesis is to figure out how they work. An other aim for the thesis is to train the customers and the personnel in the Sievi municipal library how to use them. The intention was also to find out how to make customers more aware of them.

The theoretical part of the thesis deals with information about the new electronic services and how non-profit organizations usually tend to market their services. The thesis is an action research which aims to improve the operations of Sievi municipal library and to raise the utilization rate of electronic books, audiobooks and magazines. Theme interviews were used to find out how the librarians have previously marketed the services and what the customers think of the new e-materials.

For the library staff a presentation on the new electronic services and their usage was given by the author. This way they can market the services while serving customers. The teaching material remained in the library so that staff can review it and familiarize new employees with the services. The author worked in the library for three days in order to guide customers. Each customer was individually inducted so that all the questions were answered to make sure that they feel comfortable using the electronic services.

To market electronic services for customers, social media was utilized as it was stated to be a useful tool in the background. The new services were introduced one by one so that customers could notice how diverse the selection is nowadays. Since all the customers did not use social media, it was essential to make electronic services more visible also in the physical environment. Therefore, new posters were located inside the library. In the future, one could conduct a follow-up study on using electronic materials and customers' opinions on them with the help of statistics and an extensive customer survey.

Keywords: electronic services, marketing, public libraries, Sievi

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY	8
2.1	Sievin kunta	8
2.2	Sievin kunnankirjasto	8
2.3	Tiekkö-kirjastokimppa	9
3	ELEKTRONINEN AINEISTO	10
3.1	E-kirjat	11
3.2	E-äänikirjat	12
3.3	E-lehdet	13
3.4	Naxos Music Library	14
3.5	E-aineistojen hyötyjä ja haasteita	15
4	MARKKINOINTI KIRJASTOISSA	18
4.1	Markkinointikeinoja	19
4.2	Elektronisen aineiston markkinointi	22
5	KEHITYSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSMENETELMÄT	24
6	TOTEUTUS	27
6.1	Alueellisten verkkopalvelujen opastus kirjaston työntekijöille	27
6.2	E-aineistojen käytön opastus asiakkaille	28
6.3	E-aineistot asiakkaiden tietoisuuteen	31
7	POHDINTA	34
	LÄHTEET	36
	LIITTEET	40

1 JOHDANTO

Lähdin työstämään opinnäytetyötäni alusta asti sillä ajatuksella, että halusin tehdä jotain käytännönläheistä ja oikeasti hyödyllistä. Tähän tarjoutui mahdollisuus, kun kysyin kotipaikkakuntani Sievin kirjastolta olisiko siellä tarvetta opinnäytetyölle. Sieltä sain opinnäytetyön aiheeksi vuoden alussa käyttöön otetut alueellisen eKirjaston palvelut. Tutkimuskysymyksiksi valikoitui selvittää, miten nämä Sievissä uutena käyttöön otetut e-palvelut toimivat ja opastaa käyttöä henkilökunnalle ja asiakkaille sekä selvittää, miten palveluja voisi markkinoida ja nostaa asiakkaiden tietoisuuteen. Samalla varsinkin asiakkaille voi kerrata myös kauemmin käytössä olleita e-aineistoja, eli opastaa heitä myös e-kirjojen ja e-äänikirjojen käytössä.

Pohjois-Pohjanmaan yleisten kirjastojen kesken käyttöön otetun yhteisen alueellisen eKirjaston tavoitteena on tuottaa tasapuolisesti samat e-aineistopalvelut kirjaston koosta ja kunnan väkimäärästä huolimatta. Yhteistyö alkoi jo syksyllä 2017, kun Pohjois-Pohjanmaan yleisten kirjastojen e-aineistopalvelujen tarjonta laajeni. Monien palvelujen sisällöt täydentyivät, sillä asiakkailta on esimerkiksi käytössään ePressin ja eMagzin koko aineistovalikoima. Joillakin Pohjois-Pohjanmaan kirjastokimpoilla ja yksittäisillä kirjastoilla on vielä omat e-kirjakokoelmansa, mutta tilanne muuttunee myöhemmin toteutettavan toisen vaiheen aikana. (Oulun kaupunki 2018, viitattu 22.9.2018.)

Opinnäytetyö on toimintatutkimus, jonka tarkoitus on auttaa Sievin kunnankirjastoa kehittämään toimintaansa e-aineistopalvelujen suhteen. Tämä toteutettiin opastusten ja asiakkaille osoitetun markkinoinnin muodossa. Työn aikana tehdyt materiaalit jäivät kirjastolle, jotta he voivat halutessaan muokata niitä ja käyttää hyödykseen myöhemminkin. Markkinoinnin avulla pyrittiin herättämään asiakkaiden mielenkiinto ja halu käyttää e-aineistoja. Lisäksi opinnäytetyön aikana on tehty teemahaastatteluja niin kirjaston työntekijälle kuin asiakkaillekin, jotta e-aineistojen nykytila saataisiin selville.

Teoriaviitekehyksessä kerrotaan lyhyesti toimeksiantajasta, eli Sievin kunnasta ja kirjastosta sekä Tiekkö-kirjastokimpasta, johon Sievin kunnankirjasto kuuluu. Lisäksi siitä löytyy infoa verkossa olevista kirjoista, äänikirjoista ja lehdistä sekä niihin liittyvistä palveluista. E-aineistojen palveluista tarkemmin esittelen uusina palveluina Sievin kunnankirjastossa käyttöön otetut Flipsterin, Press-Readerin, ePressin, eMagzin ja Naxos Music Libraryn, ja kerron niiden käytettävyydestä Tiekkö-

kirjastoissa. Avaan myös hieman e-aineistojen hyötyjä ja haasteita, joita olen tutkinut esimerkiksi saatavuuden, muokattavuuden, asiakkaiden ja kirjaston työntekijöiden näkökulmasta.

Teoriaviitekehukseen on sisällytetty tietoa myös markkinoinnista, sillä toteutukseen kuuluu opastuksen lisäksi myös kuntalaisten tietoisuuden lisääminen e-palvelujen suhteen. Markkinointia on käsitelty yleisellä tasolla ja kirjastojen näkökulmasta. Koska opinnäytetyöhön kuuluu nimenomaan e-aineistopalvelujen markkinointi, tälle aiheelle on annettu erityishuomiota. Tarkemmin kerrotaan myös markkinointikeinoista, joita pyrin nostamaan esille monipuolisesti.

2 TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY

2.1 Sievin kunta

Pohjois-Pohjanmaan eteläosassa sijaitseva Sievin kunta on perustettu vuonna 1867. Sievin kunta muodostuu viidestä talouskylästä ja kahdesta niin sanotusta taajamatalouskylästä. Peruskylä kunnassa on kaikkiaan 12 ja asukkaita Sievissä on kaikkiaan noin 5 200. (Sievi.fi 2018a, viitattu 4.4.2018.)

Vuonna 2017 Sievin kunta vietti 150-vuotisjuhlaansa. Sievin maaseutupaikkakuntaa pidetään teollistuneena ja virkeänä. Nykyään hieman yli puolet kunnan väestöstä saa elantonsa teollisuudesta, kun taas alkutuotannosta elantonsa ansaitsevien osuus on hieman yli 10 %. Sievin kunta on suhteellisen nopeassa ajassa kehittynyt teollistuneeksi kunnaksi, joka sijaitsee keskellä peltoaukioita ja metsiä. 2000-luvullakin oli puhetta ”Sievin ihme” –käsitteestä. Tällä ilmaisulla haluttiin korostaa nopeaa elinkeinoelämän muutosta, joka Sievissä on tapahtunut. (Ruuttula-Vasari 2017, 5, 168–169.)

Kunnan teollistumisen taustalla on perinteinen maa- ja metsätalous. Nykyiset suuret elinkeinoalat ovat jatkumoa alueella jo aikaisemmin olleisiin elinkeinotoimintoihin. Sievin kunnan kehitys on jatkunut kymmenien vuosien aikana siten, että työpaikkaomavaraisuus on yksi Pohjois-Suomen suurimpia. Vielä vuonna 2017 työpaikkoja on lukumäärällisesti enemmän kuin työllistä työvoimaa. Suurimpia työllistäjiä Sievissä ovat Scanfil, Ojala-Yhtymä ja Sievin Jalkine sekä Sievin kunta. (sama, 6–7.)

2.2 Sievin kunnankirjasto

Sievin kunnassa on yksi kirjasto, joka sijaitsee kunnan keskustassa vuonna 1993 valmistuneessa rakennuksessa. Kirjaston lisäksi tiloissa toimii Ylivieskan seudun musiikkiopiston Sievin toimipiste. Kirjaston alakerrassa toimii näyttelytila nimeltä Taidelaari, joka on avoinna kirjaston aukioloaikoina. Lisäksi kirjaston lehtisalista löytyy jatkuva ja täydentyvä Veteraaniperinnenäyttely. (Sievi.fi 2018b, viitattu 4.4.2018.)

Pääkirjaston lisäksi suhteellisen laajan kunnan kirjastopalveluista pitää huolta myös yksi kirjastoauto (Kirjastot.fi 2018, viitattu 23.5.2018). Kirjastoauto on suhteellisen iäkäs, sillä se on otettu käyttöön jo vuonna 1996 (Yleisten kirjastojen hankerekisteri. 2017, viitattu 22.9.2018). Vuonna 2017 kirjastoautolla oli 89 pysäkkiä. (Kirjastot.fi 2018, viitattu 23.5.2018). Sivukylien lisäksi Pauliina 2 –niminen kirjastoauto käy kaikilla Sievin kunnan alakouluilla. Lisäksi se ajaa joka toinen keskiviikko vuoron myös naapurikunnassa Kannuksessa. (Sievi.fi 2018c, viitattu 4.4.2018.)

Kirjastoauton suosio on selvästi havaittavissa tilastojen avulla, sillä kirjastoautossa tehdyt lainat kattavat lähes puolet Sievissä vuonna 2017 tehdyistä lainauksista (Kirjastot.fi 2018, viitattu 23.5.2018). Kirjastoauton tärkeydestä kunnassa kertoo myös se, että vuonna 2016 Sievin kirjasto haki avustusta hankkeeseen, jonka aikana on tarkoitus selvittää kirjastoautopalvelun tulevaisuudennäkymää sekä rahoitusmalleja mahdollisen uuden auton hankintaan (Yleisten kirjastojen hankerekisteri 2017, viitattu 22.9.2018).

E-aineistot on Sievin kunnankirjastossa otettu tilastoissa seurantaan 2010-luvun alkupuolella. E-kirjojen lainaaminen oli aluksi hyvin vähäistä, ja esimerkiksi vuonna 2014 niitä lainattiin vain kahdeksan kertaa vuoden aikana. E-kirjojen käyttö on kuitenkin ollut jatkuvassa kasvussa, ja vuonna 2017 lainauskertoja oli kertynyt jo 181. (Kirjastot.fi 2018, viitattu 23.5.2018.)

2.3 Tiekkö-kirjastokimppa

Sievin kunnankirjasto on osa Tiekkö-kirjastokimppaa. Tiekkö-kirjastot sijaitsevat Pohjois-Pohjanmaan maakunnan eteläosassa sijaitsevissa pienissä ja keskisuurissa kunnissa. Sievin lisäksi siihen kuuluvat Alavieskan, Kalajoen, Merijärven, Nivalan, Oulaisten ja Ylivieskan kirjastot. Tiekkö-kimppaan kuuluvat kirjastot ovat olleet yhteistyössä vuodesta 1991 lähtien. (Ainali, Alin-Biari Musafiri, Holsti, Kivi, Kolppanen, Nevanperä, Petäjäsoja, Tihinen & Tuomimäki. 2015. Viitattu 15.5.2018.)

Tiekkö-kirjastoilla on muun muassa yhteinen aineistotietokanta ja lainaajarekisteri. Lisäksi kirjastoilla on yhteiset käytösäännöt ja toimintastrategia. Alueen kirjastot tekevät myös monipuolisesti yhteistyötä projektien ja koulutuksen osalta. Seutulainat kulkevat kirjastojen välillä kerran viikossa ja tässä palvelussa ovat mukana myös Haapaveden kaupunginkirjasto, Pyhäjoen kunnankirjasto sekä toistaiseksi Oulaisten sosiaali- ja terveysalan kirjasto. (Tiekkö 2018a, viitattu 4.4.2018.)

3 ELEKTRONINEN AINEISTO

Kirjastot tarjoavat yhä enenevässä määrin erilaisia verkkoaineistoja ja tuottavat sisältöjä verkkoon myös itse (Kiililäinen & Leino 2002, 37). Pääasiassa verkkopalveluilla tarkoitetaan palveluja, tuotteita ja tietovarantoja, joita kirjasto tarjoaa asiakkailleen tietoverkon kautta (Karhula 2005, 153). Elektroninen-, digitaalinen- ja verkkoaineisto -käsitteitä käytetään yleensä toistensa synonyymeina, kun puhutaan kirjastoaineistosta. Kirjastoille ei kuitenkaan ole erityisen tärkeää tehdä erottelu- ja käsitteiden välille. (Juntumaa 2002, 30.) Näin ollen myös tässä opinnäytetyössä näitä termejä käytetään rinnakkain.

Digitaaliset sisällöt yleistyivät kirjastoissa tieteellisten kirjastojen kautta. Tämä johtuu siitä, että tieteelliset julkaisut siirtyivät kansainvälisellä tasolla katsottuna digitaaliseen levitykseen jo 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä. Kirjastoammattilaiset kokivat, ettei heillä ollut valmiuksia käydä keskustelua verkkoaineistojen käyttöoikeuksista kustantajien kanssa, sillä niihin liittyi sopimusoikeus ja vaikeat tekijänoikeudet. Tätä tilannetta helpottamaan syntyi Kansallinen elektroninen kirjasto FinELib. Sen jäseniin kuuluvat niin suomalaiset korkeakoulut kuin yleiset kirjastot sekä useat erikoiskirjastot ja tutkimuslaitokset. Tämän konsortion pyrkimyksenä on saada neuvotteluvoimaa digitaalisten sisältöjen hankintaan. FinELibin työntekijät käyvät keskustelut kirjastojen puolesta käyttäen hyväkseen useiden vuosien kokemusta monenlaisista sopimus- ja hinnoittelumalleista. (Ristikartano & Virrankoski 2011, 49, 52.)

Tiekkö-kirjastojen strategiassa mainitaan kirjallisuuden ja lukemisen olevan yksi niiden keskeisimmistä toiminnan osista. Strategian mukaan kirjastojen tulisi panostaa erityisesti digitaalisiin aineistoihin. Asiakaskyselyn perusteella asiakkaita kiinnostavat eniten kauno- ja tietokirjallisuus sekä aikakauslehdet. Asiakaskyselyn mukaan myös e-kirjojen lukulaitteita toivotaan lainattavaksi, mikä viittaisi e-aineistojen suosion mahdolliseen kasvuun Tiekkö-kirjastojen alueella. (Ainali ym. 2015, Viitattu 15.5.2018.) Koska e-palveluista löytyy monipuolisesti asiakkaiden suosimia kirjoja ja lehtiä, niillä on paljon potentiaalia. Verkkoaineiston suosion kasvaminen Sievissä ei olisi mikään ihme, sillä kuten jo aiemmin mainitsin, kunta on pinta-alaltaan suhteellisen laaja ja sivukylillä palveluita on tarjolla niukasti. Sen sijaan, että odottaisi kirjastoautoa tai lähtisi ajamaan kymmeniä kilometrejä kirjastoon, voi asiakas nauttia aineistosta kotonaan, jos vain tietää palvelujen olemassaolosta ja osaa hyödyntää niitä.

Juntumaa (2002, 36) viittaa artikkelissaan, että tulevaisuudessa verkkoaineistojen monimuotoisuus tulee kasvamaan ja painopiste tulee olemaan niissä teoksissa, jotka ovat kokotekstinä asiakkaan käytettävissä heti, kun tarvetta ilmenee. Jatkossa voidaan e-aineistoihin hänen mukaansa hankkia lisää lisenssejä ja tietopalvelua tarjotaan kirjastoissa luonnollisesti kaikilla niillä välineillä, joita asiakkaat käyttävät. E-aineistoja tullaan lainaamaan verkon kautta ja aineiston tulisi olla helposti muokattavissa esimerkiksi puhesyntetisaattori-ohjelman avulla vammaisryhmien kannalta tarpeelliseen muotoon. Näitä palveluja kehitetään edelleen siten, että voidaan tarjota asiakkaille mahdollisuus niin sanottuun ”henkilökohtaiseen virtuaalikirjastoon”.

3.1 E-kirjat

Paavonheimo (2006, 56) toteaa kirjassaan ”Digitaalisen ja painetun rajalla”, että e-kirjalle ei ole olemassa vain yhtä kaiken kattavaa määritelmää. Hänen mukaansa se voi olla tilanteesta riippuen esimerkiksi laite, elektroninen tallenne tai teksti. Joka tapauksessa e-kirja kuitenkin mielletään uudenaikaiseksi tavaksi jakaa kirja ja laittaa se esille. E-kirja ei silti ole poikkeuksetta täysin samankaltainen painetun kirjan kanssa. Sitä voidaan täydentää esimerkiksi sanakirjan avulla.

Jos e-kirjan kuitenkin haluaa määritellä, sitä voidaan lähestyä kolmitasoisesti. Tarkimman käsityksen perusteella e-kirjat ovat tekstejä, joita luetaan erityisesti siihen tarkoitukseen tarkoitetuilta lukulaitteilta. Hivenen laajemmassa kaavassa katsottuna e-kirjoja voivat olla myös lukuohjelmilla luettavat tekstit. Vielä tätäkin avarakatseisemmassa näkemyksessä e-kirjoja ovat kaikki tietyn mittaiset lineaariset tekstit, joita on mahdollista lukea esimerkiksi tietokoneen näytöltä. Jos asiaa katselee tältä kannalta, on vaikea erottaa e-kirjoja muista internetin tarjoamista tekstisisällöistä. Joidenkin käsitysten mukaan myös lukulaitteita voidaan nimittää e-kirjoiksi. Tämä laitekeskeinen luonnehdinta on toisaalta ymmärrettävää, sillä niiden halutaan suunnitteluvaiheessa muistuttavan fyysistä kirjaa mahdollisimman paljon. (sama, 55.)

Yleisen keskustelun mukaan e-kirjan menestyksen kasvaminen ilmenee parhaiten lukulaitteiden mukaan, sillä se on medialle yksinkertainen keino tarkastella e-kirjojen käyttöä ja lukutottumuksia. E-lukulaitteiden keskeisiä tärkeitä piirteitä ovat tehokkuus ja helppous. Parhaassa tapauksessa nämä laitteet tukevat nykyajan nopeaa elämäntapaa, sillä esimerkiksi päivän lehden voi lukea työmatkalla. Lukulaitteisiin ladattava nimekemäärä on kuitenkin vielä kohtuullisen pieni ja lukijan

on tyydyttävä niihin teoksiin, joita tarjolla on. Koska teknologia kehittyy jatkuvasti, voi lukulaite myös vanhentua suhteellisen nopeasti. (Ekholm & Repo 2010, 109–111.)

Vuonna 2010 e-kirjoja pidettiin ominaisuuksiltaan vaisuina ja lukulaitteita ei nähty houkuttelevina. Lukijoiden kiinnostus e-kirjoja kohtaan on kuitenkin kasvussa ja samaan aikaan niihin liittyvät ennakkoluulot vähenevät. Erään ennusteen mukaan parin vuoden kuluttua viidennes myydyistä teoksista on digitaalisessa muodossa. E-kirjan ei kuitenkaan uskota korvaavan fyysisiä teoksia, vaan täydentävän tämän hetken julkaisuja. (sama, 111–112.)

Fyysisen kirjan ja elektronisen tekstin rinnastaminen ei välttämättä ole pelkästään hyvä asia. E-kirjojen luonne täysin erilaisena viestinnän välineenä voitaisiin havaita paremmin, jos niitä ei nimittäisi kirjoiksi. E-kirjat noudattavat pitkälti kirjan tyyliä yhtenäisillä sivujaottelulla, kappalejaoilla ja osilla. Tästä jäljittelystä voi kuitenkin seurata, etteivät ne käytä tarpeeksi hyväkseen uuden elektronisen muotonsa tarjoamia mahdollisuuksia. (Paavonheimo 2006, 56-57.)

Poikkeaviakin näkemyksiä on, sillä esimerkiksi tulevaisuudentutkija Mika Pantzarin mukaan elektroniset aineistot eivät korvaa paperikirjoja. Hän on sitä mieltä, että seuraavien sadan vuoden ajan fyysistä kirjaa on yhä saatavilla. Hän muistuttaa, että myös elokuvien pelättiin korvaavan kirjat, mutta näin ei tapahtunut. Lisäksi toimistopaperi on yhä voimissaan ja Pantzarin mukaan monimutkaisia asioita hahmotetaan helpommin fyysisen aineiston avulla. (Tolonen 2018, 9.)

3.2 E-äänikirjat

Äänikirjat ovat elektronisessa muodossa olevia ihmisen lukemia äänitallenteita (Celia 2018, viitattu 21.5.2018). Elektronisia äänikirjoja voi kuunnella monipuolisesti eri laitteilla, esimerkiksi tietokoneella, puhelimella tai tabletilla (eKirjasto 2018, viitattu 21.5.2018). Tiekkö-kirjastojen e-äänikirjat löytyvät Ellibs-kokoelmasta, josta niitä voi lainata kirjastokortin ja kirjastosta saatavan nelinumeroisen pin-koodin avulla. Kuuntelu tapahtuu joko suoraan selaimessa tai mobiililaitteelle ladattavalla Ellibs-sovelluksella. Tiekkö-kirjastojen Ellibs-kokoelmaa kartutetaan useita kertoja vuodessa, jotta uutta aineistoa olisi jatkuvasti saatavilla. E-äänikirjoja Tieköllä on valikoimassaan jo useita kymmeniä. (Tiekkö 2018b, viitattu 22.9.2018.)

Myös saavutettavan kirjallisuuden ja julkaisemisen asiantuntijakeskus Celia julkaisee ja jakaa kirjallisuutta esimerkiksi äänikirjoina. Celian julkaisemia kirjoja voivat hankkia käyttöönsä kaikki, joille perinteisen kirjan lukeminen on vaikeaa. Lukemisen hankaluuteen voi vaikuttaa esimerkiksi sairaus tai vamma. Celia tuottaa vuosittain muun muassa äänikirjoiksi hieman alle puolet kaikesta Suomessa ilmestyneestä kirjallisuudesta. Valikoimasta löytyy noin 40 000 äänikirjaa, joita voi lainata ilmaiseksi tai kuunnella verkon kautta. (Celia 2018, viitattu 21.5.2018.)

3.3 E-lehdet

Kotimaisten aikakaus- ja ammattilehtien näköispainoksia voi lukea LM Tietopalveluiden tarjoamassa **eMagz**-palvelussa. Näköisversioita voi lukea millä tahansa päätelaitteella. Palvelu laajentaa ja monipuolistaa valikoimaa, joka kirjastossa kenties muuten olisi, ja joitakin julkaisuja on saatavilla vain sähköisessä muodossa. Palvelussa on mukana suurimpia kotimaisia kustantajia kuten Sanoma ja A-Lehdet, joten sisällön monipuolisuus on siten taattu. (LM Tietopalvelut 2018, viitattu 22.9.) Palvelu on käytettävissä osalla Tiekkö-kirjastoista. Tiekkö-kirjastojen asiakkaat eivät voi käyttää palvelua kotonaan, vaan he pääsevät eMagziin ainoastaan kirjastojen asiakaskoneilla ja langattomassa verkossa (Tiekkö 2018c, viitattu 22.9.2018.)

Käyttäjilleen kotimaisia paikallis- ja maakuntalehtiä luettavaksi tarjoaa sähköinen sanomalehtipalvelu **ePress**. Lehdet tulevat luettavaksi heti niiden painamisen jälkeen. Lehdet ovat palvelussa näköisversioina, eli samassa muodossa painosta ilmestyvien painettujen lehtien kanssa. Lukeminen tapahtuu yhdellä verkkosivulla. Palvelun avulla laajaan sanomalehtitarjontaan voi tutustua ympäristöystävällisesti ja nopeasti. Palveluun kuuluu esimerkiksi myös sanahakuominaisuus, jonka avulla on helppo seurata ajankohtaisia ilmiöitä. (ePress 2018, viitattu 17.4.2018.) Aluksi lehdet olivat palvelussa vain kolmen kuukauden ajan. Tekniikan kehityksen ansiosta arkistointiaikaa voitiin muutama vuosi sitten nostaa 12 kuukauteen, ja nyt lehtiä voi lukea ePressissä kahden vuoden ajalta. (Laine 22.11.2018, sähköpostihaastattelu.) Palvelu täydentää osaltaan kirjaston verkkopalveluja ja se auttaa vastaamaan laajan käyttäjäryhmän tarpeisiin (LM Tietopalvelu 2018b, viitattu 22.9.2018). Yli 90 prosenttia Suomen yleisistä kirjastoista käyttää palvelua. Pohjoisin näistä kirjastoista sijaitsee Enontekiöllä ja eteläisin Hangossa. Noin puolet Suomen korkeakoulukirjastoista tarjoaa palvelua ja sen on käytössä myös usealla valtionhallinnollisella yrityksellä ja toimijalla. (Laine 22.11.2018, sähköpostihaastattelu.) Kaikki Tiekkö-kirjastot ovat ottaneet ePressin käyttöönsä, mutta kuten eMagz, myös ePress on luettavissa vain kirjastojen asiakasko-

neilla ja langattomassa verkossa (Tiekkö 2018c, viitattu 22.9.2018). Mainittakoon myös, että palvelu solmi ensimmäiset asiakassopimukset tammikuussa 2010, joten 10-vuotisjuhlaan on enää pari vuotta (Laine 22.11.2018, sähköpostihaastattelu).

Sievin kunnankirjastossa on otettu käyttöön kaksi englanninkielistä e-lehtipalvelua, joista toinen on **Flipster**. Flipster on palvelu, jonka kautta asiakkaat voivat lukea englanninkielisiä aikakauslehtiä useista eri aiheista. Kirjastojen asiakaskoneilla ja langattomassa verkossa palvelua voi käyttää vapaasti. Kotikoneeltakin pääsee käyttämään Flipsteriä, mutta silloin asiakkaan on kirjaututtava palveluun sisään kirjastokortin numerolla. Palvelu on suhteellisen helppokäyttöinen, mitä edistää muun muassa se, että lehtiä on jaoteltu sivustolla kategorioittain. (Tiekkö 2018c, viitattu 2.10.2018.) Näihin kategorioihin kuuluvat esimerkiksi historia, urheilu sekä kokkaaminen. Lehtiä voi myös hakea esimerkiksi aiheen tai nimikkeen mukaan sivun ylälaidasta löytyvästä haku kentästä tai tarkennetussa haussa. Palvelussa on luettavissa myös lehtien vanhempia numeroita, mutta se, kuinka kauas arkisto yltää, vaihtelee nimikkeittäin. (Ebsco Industries 2018, viitattu 2.10.2018.)

PressReader aloitti matkansa vision muodossa vuonna 1999. Perustajat halusivat ihmisten saavan matkustaessaan uutisia sieltä, mistä välittävät eniten – kotoa. Vuosien varrella PressReader on kehittynyt palkituksi sovellusalustaksi, joka toimittaa digitaalista sisältöä lukijoilleen ymmärrettävällä tavalla. (Pressreader 2018, viitattu 31.7.2018.) PressReader on palvelu, jossa on jo yli 6 000 aikakaus- ja sanomalehteä kaikkiaan 60 eri kielellä ja yli 100 eri maasta. Tiekkö-kirjastoilla palvelu on käytettävissä kirjastojen asiakaskoneilla sekä langattomassa verkossa. Osalla kirjastoista on käytössä myös niin sanottu ”Radiant Access” -käyttöoikeus, eli jos käyttäjä avaa PressReader-verkkosivun tai - mobiilisovelluksen omalla laitteellaan kirjaston langattomassa verkossa, hän voi käyttää palvelua kolme vuorokautta missä tahansa verkossa. (Tiekkö 2018c, viitattu 22.9.2018.)

3.4 Naxos Music Library

Naxos Music Library (NML) on maailman suurin klassisen musiikin kuuntelupalvelu. Sen tarjonnasta löytyy jo yli 130 000 cd-levyllistä musiikkia ja kuukausittain sinne lisätään noin 800 uutta levyä. Klassisen musiikin lisäksi siellä on kuunneltavana muun muassa myös jazz-, pop- ja rock-musiikkia. Haluamaansa sisältöä NML:ssa voi hakea niin sanotussa pikahaussa säveltäjän, teok-

sen, genren, hakusanan tai levy-yhtiön perusteella. Tämän lisäksi sivustolla on käytössä tarkennettu haku, jossa tuloksia voi rajata esimerkiksi ajan mukaan. Käyttäjä voi sivustolla myös luoda itselleen sopivia soittolistoja tai kuunnella NML:n ennalta määrättyjä listoja. (Naxos Music Library 2018, viitattu 4.4.2018.)

Musiikin lisäksi palvelu tarjoaa muun muassa librettoja ja tiivistelmiä yli 700 oopperasta, ääntämysohjeita säveltäjien ja artistien nimistä, asiasanaston, yleiskatsauksen tärkeimpiin musiikkialan termeihin, podcasteja sekä analyysejä ja yksityiskohtaisia tietoja teoksista. (Naxos Music Library 2018, viitattu 4.4.2018.) Palvelua on mahdollista käyttää myös kotikoneella kirjastokortin numeroa hyödyntäen (Tiekkö 2018c, viitattu 4.4.2018). Lisäksi kuuntelupalvelun tarjontaa voi kuunnella yhtäaikaaisesti vain niin monta henkilöä kuin lisenssejä on kirjastolle hankittu. Kaikkien lisenssien ollessa käytössä palveluun ei pääse kirjautumaan sisälle, jolloin asiakkaan on odotettava omaa vuoroaan. (Musiikkikirjastot.fi 2018, viitattu 17.4.2018.)

3.5 E-aineistojen hyötyjä ja haasteita

Verkkoaineistojen määrä tulee todennäköisesti kasvamaan nopeasti. Niiden selvänä etuna on se, että aineisto on periaatteessa aina asiakkaan saatavilla. Esimerkiksi perinteiseen kotipalveluun verrattuna verkkoaineistot ovat aivan oma lukunsa. Verkkoaineistot ovat välittömästi asiakkaan saatavilla hänen haluamassaan muodossa, luettavana tai kuunneltavana, eikä hänen tarvitse odottaa kotipalvelun saapumista. Asiakkaiden näkökulmasta katsottuna verkkoaineiston tulisi näkyä ja olla käytettävissä tiedonhaussa ja varausprosessissa samalla tavalla perinteisten fyysisten aineistojen kanssa. (Soini 2005, 176.)

Verkkoaineiston hyvä puoli on sekin, että kirjastojen on helpompi taata monipuolisempi aineisto kaikkiin toimipisteisiin ja pienempiinkin kirjastoihin. Saatavuuteen vaikuttaa kuitenkin se, tarvitaanko aineiston tulkitsemiseen käyttöliittymä tai laite vai onko se aistein suoraan luettavissa kuten esimerkiksi kirja. Kirjaston tulisi varautua laitteistojensa puolesta siihen, että kaikki sen aineistot ovat käytettävissä – myös teknisesti vanhentuneet. Saatavuudessa tulee myös huomioida paikallinen ulottuvuus eli se, pitääkö aineistoa käyttääkseen mennä johonkin vai onko se verkko-yhteyden kautta saatavilla lähes kaikkialla. (Juntumaa 2002, 31–32.)

Hormia-Poutanen (2005, 58–62) kirjoittaa artikkelissaan tutkimuksista, joissa käsitellään opiskelijoiden kokemuksista elektronisten aineistojen käytön suhteen. Noissa tutkimuksissa on käynyt ilmi, että opiskelijat poimivat tietoa sähköisistä lähteistä, mikäli se löytyy helposti ja on saatavilla nopeasti. Vaikka opiskelijat käyttävät painettujakin lähteitä, usko elektronisten aineistojen käytön lisääntymiseen on vahva. Verkkoaineistojen käytön lisääntyminen voi johtua osittain siitä, että tutkimusraportit ja opinnäytetyöt olivat aiemmin vaikeammin löydettävissä ja käytettävissä. Verkossa saatavuus, käytettävyys ja löydettävyys on parantunut ja käyttöaste on siten kasvanut. Pelkän saatavuuden lisäksi verkkoaineiston käyttöön vaikuttaa sekin, että niitä luetteloidaan kattavammin kuin ennen. (Hakala 2014, 154.)

Joillekin käyttäjille aineiston muokattavuus, kuten ulkoasun muokkaaminen tai jatkokäsittely helpous, voi olla tärkeässä roolissa. Tällaisia tapauksia voi syntyä esimerkiksi vastaanottajan fyysisten rajoitusten takia. Joku voi haluta suurentaa tekstiä tai teksti pitäisi voida muuttaa ääneksi. Opiskelun ja tutkimusten yhteydessä siirrettävyys ja jatkokäsittely nousevat suureen osaan. Yleensä digitaalista aineistoa voidaan helposti siirtää ja muokata, ellei sitä ole erikseen estetty. (Juntumaa 2002, 32.) Fyysisen aineiston muokattavuus taas on verrattain haastavampaa.

Asiakkaiden odotukset voivat vaihdella paljonkin riippuen siitä, käyttävätkö he palveluja verkossa vai paikan päällä. Asioidessaan verkossa ihmiset odottavat muun muassa ympärivuorokautista käytettävyyttä ja elämyksellisyyttä. Tärkeintä verkkokäyttäjille on kuitenkin tiedon jatkuva ja nopea saatavuus, ymmärrettävyys ja helppo löydettävyys. Tämä edellyttää kirjastoilta panostusta laatuun, helppokäyttöisyyteen ja informaatioarkkitehtuuriin. Asiakkaiden odotukset tulisi ottaa erityisesti huomioon, kun kehitetään palveluita. Koska verkkokäyttäjien määrä kasvaa, tulisi heidän tarpeensa ja palauteensa ottaa tulevaisuudessa yhä enemmän huomioon. (Karhula 2005, 156.)

Käytettävyys on yleinen ongelma e-aineistopalveluilla, joita kirjastoissa tarjotaan asiakkaille. Näitä palveluja käytetään usein erillisillä käyttöliittymillä ja palvelut vaikuttavat sen vuoksi olevan niin sanotusti hajallaan. Asiakkaiden lisäksi myös henkilökunta on sitä mieltä, että e-aineistot ovat kokonaisuutena monimutkaisia. Tämä on yksi syy siihen, että e-aineistopalvelut eivät ole vielä löytäneet luontevaa paikkaansa kokoelmassa. (Kirjastot.fi 2012a, viitattu 16.10. 2018.)

Kirjastojen näkökulmasta suurin haaste verkkojulkaisujen kanssa lienee se, että alun perin tavallisimmat integroidut kirjastojärjestelmät on suunniteltu ainoastaan painettuja aineistoja varten. Näitä sovelluksia on haasteellista muuttaa jälkikäteen siten, että verkkoaineistojen käsittelypro-

sessit voitaisiin muuttaa niille sopiviksi. Perinteisissä järjestelmissä ei ole kaikkia verkkoaineistojen hallintaan vaadittavia toimintoja, joten kirjastoissa tarvitaan uusia toimintoja täydentämään vanhoja. Verkkoaineistojen hallintaan käytetään kasvavaa määrää toimintoja. Noiden sovellusten määrän lisääntyessä kirjastoilla on yhä haasteellisempaa ehkäistä päällekkäistyötä ja järjestää selkeitä palveluita. (Hakala 2014, 154–155.)

Kirjaston työntekijöiden näkökulmasta hyvä puoli on kuitenkin se, että mitä enemmän verkkoaineistoa kokoelmaan lisätään, sitä enemmän aikaa vapautuu esimerkiksi kirjojen hyllyttämisestä. Tämä tarkoittaa sitä, että aikaa vapautuu enemmän kokoelmien kehittämiseen ja aineistojen markkinointiin. Paitsi aikaa, myös tilaa voi vapautua aineistojen siirtyessä verkkoon. Vapautuneen tilan voi hyödyntää esimerkiksi siten, että asiakkaat pääsevät kirjaston tiloissa toimimaan yhdessä esimerkiksi kotitehtävien tai vapaa-ajan vieton merkeissä. (Braun 2011, 29.)

4 MARKKINOINTI KIRJASTOISSA

Kirjastot, kuten muutkin instituutiot ja alat, vaatii monipuolisesti suunnittelua menestyäkseen. Yksilöllinen suunnitteluprosessi kirjastoissa vaihtelee esimerkiksi koon ja budjetin mukaan. (Walters 2004, 3.) Menestyäkseen kirjasto tarvitsee luonnollisesti asiakkaitakin, ja heitä tavoitetaan markkinoinnin avulla. Organisaation tulisi kuitenkin markkinoida itseään paitsi asiakkaille, myös rahoittajille. Resurssien vähyden vuoksi olisi hyvä osata houkutella ensin niiden tarjoajia, minkä jälkeen saadut resurssit voi kohdistaa tavoitellun mission perusteella sopivimpiin kohteisiin. (Vuokko 2010, 25.)

Markkinointi on termi, jota käytetään erityisesti liike-elämässä ja kaupankäynnin yhteydessä. Se luo ajatuksen tuotteesta, joka on tarkoitus saada myytyä mahdollisimman suurelle asiakaskunnalle. Kaupallisen sävynsä vuoksi termiä ”markkinointi” on tavallisesti vierastettu kirjastoalalla. Kirjaston tehtävä ei ole taloudellisen voiton saavuttaminen, vaan se on niin sanottu nonprofit-organisaatio, eivätkä työntekijät siten koe olevansa kirjaston aineiston ja palvelujen myyjiä. Toisinaan onkin koettu osuvammaksi puhua ”kirjaston käytön edistämisestä”. (Juntunen & Saarti 2014, 26.)

Kaupallinen markkinointi on kuitenkin viime vuosina kokenut muutoksia, jotka lähestyvät kirjastojen arvomaailmaa. Ensimmäisessä markkinointimallissa käsitys on tuotelähtöinen ja sen tavoitteena on myydä tuotteita mahdollisimman paljon. Seuraava malli puolestaan on asiakaslähtöinen ja tavoitteena on asiakastyytyväisyys. Kolmannen ja viimeisimmän markkinointimallin lähtökohta ja tavoite taas ovat vedota asiakkaiden arvomaailmaan. Tämän markkinointimallin keskiössä on sosiaalinen media, sillä sen kautta voi vedota ihmisten mielipiteisiin. (sama, 27.)

Nykyaikaisessa markkinoinnissa nostetaan vahvasti esille asiakaslähtöisyys. Asiakaslähtöisen markkinoinnin yksi keskeinen piirre on sen tutkiminen ja tarkoitus oppia eri kohderyhmien tarpeista. Asiakaslähtöisessä markkinoinnissa koko ihmisryhmää ei käsitellä yhtenä joukkona, vaan siitä pyritään erottamaan ryhmiä. Kukin ryhmä haluaa toisistaan poikkeavia palveluja ja tuotteita, joten on mielekästä lähestyä kutakin ryhmää eri tavalla. Kunnan organisaatioiden markkinoinnin kohderyhmiä ovat esimerkiksi asukkaat, päättäjät, tiedotusvälineet ja alueen muut organisaatiot. (Vuokko, P. 2010, 32, 63.)

Asiakslähtöisyys ei tarkoita sitä, että otetaan huomioon vain asiakkaiden mielipiteet ja tarpeet. Toiminnassa tulisi antaa painoarvoa asiakkaiden tarpeiden ohella myös organisaation omille tarpeille. Tasapainon saavuttamiseksi tulee tiedostaa asiakkaiden lisäksi organisaation resurssit ja missio. Asiakslähtöisyydessä tarvitaan informaatiota ympäristöstäkin eli siitä, mikä kilpailee esimerkiksi asiakkaan ajasta. (Vuokko 2010. 65, 68, 75.)

Markkinointia on kuitenkin syytä pitää yllä ja kehittää kirjastoissa, sillä markkinoinnin puutteesta seuraa tietämättömyyttä ja se puolestaan voi johtaa resurssien supistamiseen. Lisäksi markkinoinnin kautta oppii enemmän omasta toiminnasta, sen avulla vahvistaa omaa ammatillista osaamista ja se mahdollistaa toiminnan ja itsensä kehittämisen. Markkinointi on keino, joka johtaa menestykseen viiveen kautta. (Helinsky 2012, 120–121.)

4.1 Markkinointikeinoja

Nonprofit-organisaatioissa, kuten kirjastoissa, on eniten tarvetta palvelujen markkinoinnille ja näin ollen siihen sopivalle ajattelumaailmalle (Vuokko 2010, 26). Kirjastolla ajatellaan yleisesti olevan hyvä maine, mutta yksinään se ei riitä palvelujen myymiseen. Internet tarjoaa koko ajan uusia mahdollisuuksia, ja kiristyvän kilpailun vuoksi kirjaston on hyvä näkyä julkisuudessa tuoden aktiivisesti ja monipuolisesti palvelujaan eri kohderyhmien tietoisuuteen. Sosiaalinen media tarjoaa väylän markkinoida osaamista tehokkaasti ja vähäisin kustannuksin. (Haasio 2013, 15.)

Yksi ilmainen mainoskanava niin kirjastoille kuin muillekin organisaatiolle on internet. Yleisesti ottaen kirjastot eivät juurikaan ole laittaneet resurssiaan esimerkiksi televisio- tai radiomainontaan. Internetin kautta mainostaminen onnistuu kuitenkin suhteellisen vähäisien resurssien avulla. (Ojala 2009, 144.)

Yksi keskeisimmistä markkinoinnin välineistä ovatkin nykyään kirjastojen omat internet-sivut. Sieltä asiakas löytää ajantasaista tietoa siitä, millaisia palveluita kirjastolla on ja mitä ehtoja niihin liittyy. Sivuston avulla on suhteellisen helppo mahdollistaa palveluiden jatkuva saavutettavuus elektronisten aineistojen ansiosta. Sivustoa voi käyttää lisäksi yhdessä toteutettavaan tiedonrakenteluun sekä asiakkaan osallistamiseen. Osallistamisen kautta asiakkaat tekevät tarpeensa tiedettäväksi ja saavat äänensä kuuluviin, minkä avulla voidaan kerätä tietoa toiminnan kehittämisestä asiakslähtöisempään suuntaan. On kuitenkin muistettava, että on olemassa sellaisiakin

asiakkaita, jotka eivät syystä tai toisesta käytä internetiä tai kokevat sen itselleen vieraaksi. Molemmat ryhmät on huomioitava sekä markkinoinnissa, että viestinnässä. (Juntunen & Saarti 2014, 75.)

Sosiaalisen median palveluista Facebook on erityisesti tiedottamisen näkökulmasta hyvä kanava, ja sopii siten myös markkinointiin. Sen kautta tavoittaa varsinkin ne asiakkaat, jotka ovat kiinnostuneita kirjaston tapahtumista ja ajankohtaisista kirjastoa koskevista uutisista. Monet suomalaiset kirjastot hyödyntävätkin Facebookia viestinnässä, mutta sen tehokas hyödyntäminen vaatii työtä ja luovuutta. Ainakin toistaiseksi suurin osa kirjastoista vaikuttaa jääneen niin sanottuun ensimmäiseen vaiheeseen, jossa asioista tiedotetaan, mutta vuorovaikutusta asiakkaiden kanssa ei ole kovin paljon. Toisessa vaiheessa kirjaston ja sen asiakkaiden välille on syntynyt keskustelua ja kolmannessa vaiheessa tästä vuorovaikutuksesta syntyy uutta tietoa, kun asiakkaat esimerkiksi jakavat vinkkejä tai kuvia kirjaston profiilissa. (Haasio 2013, 36–37.)

Myös blogeja pidetään yllä monissa kirjastoissa ympäri maailmaa. Niiden kautta tavoitetaan sekä uusia että vanhoja asiakkaita ja kollegoita. (Helinsky 2012, 110.) Blogien avulla voi luoda visioita ja muokata kirjastoista heräävää mielikuvaa, sillä se on tavoite sekä blogimarkkinoinnissa että muussakin markkinoinnissa. Tämä mielikuva on se, jota kohti kirjaston kaikessa markkinoinnissa pyritään ja blogitekstien julkaiseminen on yksi keino tukea pyrkimystä päästä tuohon mielikuvaan. Kirjaston blogiin kirjoitettaessa tulisi käyttää omaa nimeä, sillä jokainen on lopulta itse vastaa-massa omista teksteistään. Selkeät, suuntaviivoina toimivat ohjeet auttavat työntekijöitä blogin kirjoittamisessa. Blogeihin liittyy läheisesti sosiaalisen median palvelu Twitter, jonka lyhyissä viesteissä voi markkinoida esimerkiksi juuri blogin uutta päivitystä, tapahtumia tai kertoa aukioloajoista. (Haasio 2013, 56, 68, 93.) Blogin ylläpito voi kuitenkin olla verrattain työlästä, sillä sinne tulisi suhteellisen säännöllisin väliajoin lisätä laadukasta tekstiä. Asiakkaille sekään ei anna hyvää kuvaa organisaatiosta, jos blogin uusin päivitys on monen viikon takaa.

Sosiaalisen median kanavien, kuten Facebookin ja Twitterin, monipuolinen hyödyntäminen on tärkeää, sillä kirjaston asiakkaat käyttävät niitä jo. Nämä palvelut voivat helpottaa työtaakkaa ja ne ovat verrattain halpoja ja opettavat katsomaan asioita uudesta näkökulmasta. (Helinsky 2012, 108.) Jos kirjasto ei ole lähtenyt mukaan sosiaalisen median kanavien hyödyntämiseen, sekin on omalla tavallaan viesti asiakkaille. Kirjasto voi olla joko aktiivisesti mukana verkossa, missä ihmiset ja organisaatiot kohtaavat, tai jättäytyä pois ja luoda siten imagoa staattisena organisaationa, joka ei ole ajan hermolla. (Haasio 2013, 16–17.)

Vaikka edellä onkin ollut paljon puhetta sosiaalisesta mediasta ja eri teknologioista, ovat painetut esitteet vielä tänäkin päivänä tarpeellisia. Osa kirjaston asiakkaista haluaa tarkistaa perustietoja, kuten aukioloajat ja yhteystiedot, paperisesta esitteestä. Painettuja esitteitä on myös helppo jakaa esimerkiksi kollegoille ja kävijäryhmille, jolloin he saavat helposti ja nopeasti yleiskäsityksen kirjastosta. Esite voi olla samalla nimellä myös kirjaston kotisivuilla, jotta sen voi helposti tulostaa niin halutessaan. (Juntunen & Saarti 2014, 72.)

Helinskyn mukaan asiakaspalvelu on tärkeä osa markkinointia. Asiakas arvostelee koko kirjastoa kohtaamansa työntekijän perusteella, kohdattiinpa hänet sitten kasvotusten, puhelimitse tai muulla tavoin. Kirjastojen henkilökunta on useimmiten ystävällistä ja avuliasta, mutta parannettavaakin löytyy. Puhelinkeskusteluja ei aina kirjastoissa nähdä yhtä tärkeinä kuin kasvotusten hoidettavaa henkilökohtaista asiakaskontaktia. Puhelin- ja sähköpostikontakteille ei välttämättä anneta yhtä paljon painoa tai aikaa asiakaspalvelurutiineissa, vaikka kaikki asiakaskontaktit ovat tärkeitä. Jos näitä tilanteita ei hoideta huolella, on vaara, että kirjasto häätää ne asiakkaat, jotka ovat tuloksetta yrittäneet ottaa sinne yhteyttä. Helinskyn mukaan jokaisessa kirjastossa tulisi olla puhelinvas- taaja, sillä asiakkaan on tärkeä päästä kertomaan asiansa edes vastaajalle. (2012, 115–116.)

Kirjastot saavat hyvää palautetta asiakaspalvelustaan, mikä on positiivinen asia. Pirjo Vuokon mukaan palveluihin tyytyväinen asiakas voi olla halukas puolustamaan saamaansa palvelua ja niin kutsuttu puskaradio on tärkeä asia myös julkisella sektorilla. Tyytymätön asiakas on kärkeä kertomaan huonoista kokemuksistaan eteenpäin ja voi jopa asettua taistelemaan palveluja vas- taan. Yksittäisten asiakkaiden lisäksi myös julkisuudella on merkitystä. Negatiivinen julkisuuskuva vaikuttaa paitsi työntekijöihin, myös asiakkaisiin, päättäjiin ja yhteistyökumppaneihin. (2010, 96–97.)

Markkinointia voi tehdä myös tapahtumien kautta. Useimpien tapahtumien pyrkimyksenä on teh- dä kirjasto tunnetuksi ja edistää sen perustehtäviä. Tapahtumat voi rakentaa eri kirjastoaineisto- jen esille tuomiseksi, niillä voi edistää lasten lukemisharrastusta tai ne voivat olla kulttuuritapahtu- mia. Tapahtumiin osallistuvat asiakkaat saavat mahdollisuuden kohdata kirjaston eri aineistoja ja muita asiakkaita. Ne voivat tarjota tilaisuuden niin oppia kuin virkistäytyä. (Juntunen & Saarti 2014, 60–61.)

Tärkeää on myös seurata mitä muissa medioissa tapahtuu. Esimerkiksi aineistonäyttelyn voi koota sellaisesta aiheesta, joka saa huomiota muuallakin. Jos esimerkiksi Ylellä on alkamassa sarja, josta puhutaan paljon, ja johon liittyviä kirjoja tai sarjakuvia kirjastolla on, niitä olisi hyvä nostaa esille. Tämä johtuu siitä, että asiakkaat ovat kiinnostuneita sellaisista asioista, joiden kanssa he ovat tekemisissä omassa elämässään. (Vimeo 2018, viitattu 23.11.2018.)

4.2 Elektronisen aineiston markkinointi

E-aineistojen markkinointi on koettu haasteelliseksi niiden aineettomuuden ja monimuotoisuuden takia. Aineistoja on saatavilla monipuolisesti ja kokonaisuudesta voi olla vaikea saada muodostettua yleiskuva. (Elenius & Ala-Hakuni 2016, viitattu 14.5.2018.) Tämän vuoksi voisikin olla suotavaa, että kirjastojen työntekijät vierailisivat yrityksissä, joissa markkinoidaan palveluja. Vierailemalla tuollaisissa paikoissa näkee erilaisia keinoja nostaa erilaisia aineettomia asioita ihmisten tietoisuuteen. E-aineistojen markkinoinnin ytimessä on ajatus siitä, miten näkymättömästä saadaan näkyvää. (Vimeo 2018, viitattu 23.11.2018.) E-aineistot eivät ole päätyneet asiakkaiden tietoon tai he eivät ole opetelleet käyttämään niitä. Kirjastojen sisäinenkin tiedottaminen aiheesta ei ole täysin ongelmaton. Aikaisemmin aineisto on ollut mahdollista tuoda näkyville fyysisessä tilassa katsottavana, kosketettavana tai kuunneltavana, mutta digitaaliseen aineistoon liittyvää tiedottamista on lähestyttävä uudella tavalla, jotta se saataisiin osaksi sekä asiakkaiden että henkilökunnan arkea. (Kirjastot.fi 2012b, viitattu 15.5.2018.)

Tehokas ja tarvittavat ihmiset tavoittava tiedotus ja markkinointi vaativat koko valtakunnan laajuisia ratkaisuja. Markkinoinnin suunnittelu alkaa hankintaprosessista. Silloin tulisi päättää hankittavan aineiston lisäksi markkinoinnissa hyödynnettävistä materiaaleista, jotka voivat olla esimerkiksi tekstiä tai kuvia. E-aineistojen markkinointia edistäisivät eri kirjastojen kesken yhteiset tunnukset. Nuo tunnukset tuovat asiakkaille ilmi sen, että aineisto on kirjastoihin liittyvää. Muita valtakunnallisella markkinoinnin tasolla huomioitavia asioita ovat suunnitelmallinen e-aineistoista tiedottaminen henkilökunnalle ja asiakkaille, edellä mainittujen e-tunnusten luominen sekä asiakkaille kohdennetussa viestinnässä esiin nostettavien minimielementtien suunnitteleminen. (sama, viitattu 15.5.2018.)

Yksi tärkeimmistä markkinoinnin tehtävistä on varmistaa tiedon löytyminen, mikä korostuu erityisesti e-aineistojen kanssa. Helppokäyttöinen ja selkeä tietokanta johdattaa asiakkaan tutkimaan

esimerkiksi asiasanoja, viittauksia ja suositteluja. Tällainen tietokanta on yksi parhaimpia kirjaston sisältöjen markkinoijia. Asiakkaan ei tarvitse pohtia tietokannasta löytyvien tietojen luotettavuutta, sillä tuottaja on tunnettu ja rehellinen organisaatio. (Juntunen & Saarti 2014, 31.) Tiedon löytäminen on tärkeää myös siltä kannalta, ettei olennainen tieto hukkuisi internetissä olevaan loputtomaan tiedon virtaan.

Braun listasi artikkelissaan keinoja markkinoida e-kirjoja nuorille aikuisille, mutta ne ovat hyvin sovellettavissa myös muille asiakasryhmille. Ensimmäisenä keinona hän mainitsi sosiaalisen median ja mahdollisuuden julkaista kiinnostavia nimekkeitä sen kautta. Sosiaalisessa mediassa on hyvä muistaa lisätä myös linkki e-kokoelmaan, mikäli se on mahdollista. Paitsi linkeillä, nimekkeitä voi tuoda asiakkaiden helposti löydettäväksi myös QR-koodien avulla. Asiakkaita voi tämän lisäksi pyrkiä osallistamaan esimerkiksi innostamalla heitä kirjoittamaan arvosteluja e-kirjoista. (2011, 29.)

2010-luvun alkupuolella Suomessa oli käynnissä Sähkökirjat kirjastoon –hanke. Hankkeen taustalla oli pyrkimys saada e-kirjat niihin liittyvine palveluineen yleisten kirjastojen asiakkaiden tietoisuuteen ja paremmin saataville. Hankkeen päätavoitteena oli edistää kotimaisten ja kotimaisille kielille käännetyn e-kirjallisuuden käyttöä ja tarjontaa. Tavoitteiden saavuttamisessa tärkeässä roolissa oli e-kirjojen koekäyttö kirjastossa. Hanke rajoittui koskemaan e-kirjojen käyttöä yleisissä kirjastoissa, sillä tieteellisissä kirjastoissa e-kirjojen käytön koettiin vakiintuneen. (Antikainen, Laine, Nurmi, Heikkilä, Tuuliniemi, Manninen, Mikkonen, Hjelt, Nousiainen-Hiiri, Bagge, Tamminen, Tarvainen, Sundström & Tilli 2013, viitattu 14.5.2018.)

Raportin johtopäätökset paljastavat hankkeessa toteutetun koekäytön osoittaneen, että pilvipalvelun avulla toteutettava lukeminen on asiakkaille vieras, että sitä ei koettu hyvänä keinona lainata ja lukea e-kirjaa. Kysytyintä aineistoa olivat kaunokirjallisuuden uutuudet. Kokoelma oli kuitenkin verrattain rajallinen, joten siitä ei ole mahdollista tehdä aukottomia johtopäätöksiä. Varausjonoja koekäytössä ei koettu ongelmaksi. Hankkeen merkittävimäksi vaikutukseksi koettiin e-kirjojen käyttöön ja lukemiseen liittyvään tiedon lisääminen. Asiakkaat suhtautuivat e-kirjoihin hyvin ja olivat halukkaita osallistumaan palvelun kehittämiseen. Toisaalta hankkeen aikana havaittiin myös, että e-kirjojen käyttöön liittyvien tekijöiden on oltava kunnossa tai niiden lukeminen edistyy hitaasti. Noita tekijöitä ovat monipuolinen ja kiinnostava sisältö, miellyttävä käyttökokemus, tarvittavat laitteet ja riittävä tiedonsaanti. (sama, viitattu 14.5.2018.)

5 KEHITYSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSMENETELMÄT

Opinnäytetyön tavoitteena on tuoda Sievin kunnankirjaston työntekijöille tutuksi heillä käyttöönotetut alueellisen eKirjaston palvelut ja vastata ensimmäiseen tutkimuskysymykseen, eli siihen miten uusia sähköisiä palveluja käytetään. Tähän kysymykseen tarvitsevat vastauksen paitsi asiakkaat, myös kirjaston henkilökunta. Työntekijöitä on kirjastossa suhteellisen vähän, eikä heillä ole aikaa perehtyä palveluihin itse. Näin ollen pidin luentomuotoisen opastustilaisuuden, jonka aikana työntekijät saivat halutessaan kokeilla samaan aikaan palveluiden käyttöä tableteilla. Palveluiden hallitseminen olisi lähtökohtaisesti tärkeää, jotta työntekijät osaisivat vastata asiakkaiden mahdollisiin kysymyksiin ja markkinoida palveluita heille.

Opinnäytetyön toisena tutkimuskysymyksenä on selvittää, kuinka alueellisen eKirjaston palveluita saataisiin kuntalaisten tietoisuuteen. Toimeksiantajan kanssa sovin, että pidän kolmena päivänä asiakasopastuksia Sievin kirjastolla useamman tunnin ajan. Tämä toiminta vastaa osaltaan myös ensimmäiseen tutkimuskysymykseen, opettaen asiakkaille miten e-palveluja käytetään. Näiden opastusten aikana asiakkaat saivat itse kokeilla minun ohjauksellani kyseisiä palveluja kirjaston tableteilla. Asiakkaiden opastukset olivat henkilökohtaisia, jotta he saivat varmasti vastaukset kysymyksiinsä ja saivat lisäksi varmuutta tablettien ja palveluiden käyttöön.

Tässä opinnäytetyössä on kyse toimintatutkimuksesta. Harhaanjohtavasta nimestään huolimatta se ei ole tutkimusta toiminnasta vaan toiminnan sisäistä tutkimusta nykyisten toimintatapojen kehittämiseksi. Sitä voisi kuvailla lähestymistavaksi, jossa yhdistyvät tutkimus ja käytännöllinen kehittämistyö. Tällaisten tutkimusten avulla halutaan lähtökohtaisesti löytää sellaista tietoa, joka edistäisi käytänteiden kehittämisessä. Toimintatutkimuksessa tutkija osallistuu yleensä aktiivisesti eikä toimi niin sanotusti ulkopuolisena. (Heikkinen 2015, 204-205.) Kuten esimerkiksi tässä opinnäytetyössä, sillä tutkijana tein materiaaleja, otin selvää palvelujen käyttöominaisuuksista ja mainostin palveluja resurssien puitteissa.

Useimmiten tutkimuksen keskeisin lähtökohta on tarkan tutkimuskysymyksen tai -ongelman muotoilu. Toimintatutkimuksessa kysymyksen tai ongelman määrittely ei aina ole työn ensimmäinen vaihe, vaan alussa vasta määritellään tehtävää. (Heikkinen 2015, 209.) Aloitin myös opinnäytetyöni sillä, että menin Sievin kirjastoon keskustelemaan kirjastonhoitajan kanssa. Tarkan kysymyksen sijaan pohdimme, mitä työllä halutaan saavuttaa.

Opinnäytetyön toimintatutkimuksellisiin puoliin sisältyy myös yhteisöllisyys. Toimintatutkimuksen kuvataan yleensä alkavan yhden henkilön toimesta (Heikkinen 2015, 215). Tässä tapauksessa näkökulmasta riippuen aloitteellinen henkilö oli joko toimeksiantaja tai tutkija, eli opinnäytetyön tekijä. Tämän tyyppinen tutkimus laajenee kuitenkin monesti hankkeeksi, jossa on osallisena suurempi joukko ihmisiä (sama). Tämä ilmenee myös tämän opinnäytetyön toteutuksessa, sillä kirjaston työntekijät sekä auttoivat asiakasopastuksissa, että tarjosivat ideoita markkinoinnin toteutukseen.

Työn aikana keräsin tietoa ja näkökulmia myös teemahaastattelujen avulla. Teemahaastattelua voisi luonnehtia keskusteluksi, jonka aikana tutkijalla on tavoitteena selvittää haastateltavilta tutkimuksen teemoihin kuuluvia asioita. Vaikka tutkija on määrittänyt haastattelun aihepiirejä ennalta, tähän metodiin ei kuulu kysymysten tarkka muotoilu ja järjestys, joilla vastaajille esitettäisiin samoja kysymyksiä ja vastausvaihtoehtoja. (Eskola, Lähti & Vastamäki 2018, 28-30.) Näiden haastattelujen perusteella selvitin esimerkiksi asiakkaiden mielipiteitä e-aineistoista. Asiakaskyselyn tekeminen ei ollut vaihtoehto, sillä Sievin kunnankirjastolla toteutettiin vuoden 2018 aikana useampia kyselyjä, ja toimeksiantajan mielestä he väsyvät niihin. Näin ollen ajattelin haastattelujen olevan paras keino saada asiakkaiden näkemyksiä esille. Asiakkaiden haastattelut toteutin opastusten yhteydessä ja jälkeen, jotta haastattelusta tulisi keskustelunomainen ja käsiteltävät asiat olisivat tuoreina asiakkaiden mielessä.

Selvittääkseni nykytilannetta Sievin kirjastossa e-aineistojen markkinoinnin ja käytön suhteen kävin haastattelemassa Sievin kunnankirjaston kirjastonhoitajaa aiheesta. Vuoden 2018 aikana alueellisen eKirjaston palveluja on markkinoitu resurssien niukkuudesta johtuen kohtuullisen vähän. Kun palvelut otettiin käyttöön, niistä ilmoitettiin paikallislehdessä ja lehtilukusaliin laitettiin juliste, jossa luetellaan uudet palvelut ja kerrotaan jokaisesta lyhyesti yhden virkkeen verran. (Tuomimäki, haastattelu 2.10.2018.)

E-aineistojen käyttöastetta on vaikea arvioida tarkalleen, sillä esimerkiksi e-kirjojen lukukerrat lasketaan koko Tiekkö-kirjastokimpan alueelta, ja luku jaetaan kuntien kesken asukasluvun mukaan. Näin ollen luku voi huijata joko positiivisesti tai negatiivisesti. Lehtilukusalissa kuitenkin käy lähes päivittäin muutama vakioasiakas, jotka lukevat e-lehtiä kirjaston asiakaskoneilla. Vaikka e-lehtien lukemiseen tarkoitetuilla koneilla käy satunnaisesti myös muita asiakkaita, ei koneille silti ole ruuhkaa. Vähäisen käytön oletetaan johtuvan markkinoinnin puutteesta. Koska asiasta ei ole

tehty tarkempaa tutkimusta, ei ollut tietoa siitä, eroaako e-aineistojen käyttö tai kiinnostus käyttäjäryhmittäin. (Tuomimäki, haastattelu 2.10.2018.)

6 TOTEUTUS

Opinnäytetyön toteutus tapahtui lokakuussa 2018 ikään kuin kolmivaiheisesti. Ensin pidin opastuksen henkilökunnalle, minkä jälkeen oli asiakasopastusten vuoro. Tällä järjestyksellä varmistin, että osaan itse kertoa palveluista mahdollisimman kattavasti, ja vastata mahdollisiin kysymyksiin. Opastusten jälkeen vuorossa oli markkinointi, jossa hyödynsin asiakasopastusten aikana tekemiäni haastattelujen vastauksia.

6.1 Alueellisten verkkopalvelujen opastus kirjaston työntekijöille

Yhtenä opinnäytetyön osana oli tarkoitus tuoda alueellisen eKirjaston palveluita kirjaston työntekijöiden tietoisuuteen ja pitää opastusta niiden käytön suhteen. Syyskuussa 2018 olin Ylivieskan kaupunginkirjastossa töissä samalla teemalla. Heillä oli käynnissä ABC-kirjasta e-kirjaan -hanke, ja koska olin ollut Ylivieskan kirjastossa ammattiharjoittelussa ja olin työntekijöille tuttu, sain töitä heidän kuultuaan opinnäytetyöstäni ja paneutumisestani e-aineistojen pariin. Hanketöiden aikana tein PowerPointilla jokaisesta palvelusta oman diaesityksen (liite 1), joiden avulla pidin luentomuotoisia opastuksia. Hyödynsin samoja diaesityksiä pitäessäni opastusta henkilökunnalle Sievin kunnankirjastossa.

Diaesityksiä tehdessä otin kuvankaappauksia tietokoneen näytöltä, ja lisäsin diaan tekstin, jossa kerrotaan esimerkiksi kuvassa esitetystä tiedonhausta, etusivun ominaisuuksista tai lukunäkymästä. Pyrin tutkimaan jokaista palvelua huolellisesti, minkä vuoksi katsoin niiden toimivuutta eri selaimilla (Firefox, Internet Explorer, Google Chrome ja tablettien Samsungnet) sekä käyttöä eri laitteilla (tietokoneella, tabletilla ja älypuhelimella). Joillakin palveluilla on myös käytössä omat sovelluksensa mobiililaitteille, joten tutkin myös niiden käytettävyyttä ja nostin ne esille diaesityksissä.

Opastuksen ajankohdaksi sovittiin iltapäivä, jotta myös iltavuoroon tullut työntekijä pääsisi osallistumaan. Henkilökunnalla oli mahdollisuus kokeilla palveluja kirjaston tableteilla samalla, kun pidin esitystäni. Henkilökunta kuitenkin katsoi omaksi tyylikseen vain seurata opastusta ja kuunnella. Heijastin diaesitykset videotykillä valkokankaalle ja kerroin dioista tarkemmin. Aloitin opastukset niin sanotusti helpommista palveluista eli suomenkielisistä e-lehtipalveluista ePressistä ja eMag-

zista. Koska nämä palvelut ovat molemmat LM Tietopalvelujen tuottamia, ne ovat keskenään hyvin samanlaisia ja siksi kerroin toisesta lähinnä eroavaisuudet enkä lähtenyt esittelemään samoja asioita uudestaan, esimerkiksi lehtien lukunäkymää. Tämän jälkeen esittelin englanninkieliset e-lehtipalvelut, joista kerroin hieman myös eroavaisuuksia Sievin ja Ylivieskan kirjaston välillä. Koska Sievin kirjastossa ei ole käytössä langatonta verkkoa, ei esimerkiksi PressReaderia voi käyttää kotona. Ylivieskan kaupunginkirjastossa sen sijaan on, joten asiakkaat voivat omilla laitteillaan yhdistyä kirjaston verkkoon, jolloin he voivat käyttää PressReaderia kolmen vuorokauden ajan verkosta poistumisen jälkeenkin (niin sanottu Radiant Access). Lopuksi esittelin musiikin onlinekuuntelupalvelun Naxos Music Libraryn. Henkilökunnan jäsenet seurasivat tarkkaavaisesti ja esittivät tarkentavia kysymyksiä sekä opastuksen aikana että sen jälkeen.

Päätin toteuttaa opastukset luentomuotoisina diaesityksinä sen vuoksi, että voin jättää opastusmateriaalit henkilökunnan käyttöön. Siten henkilökunnalla on käytössään aineistoa, jonka pariin palata muistelemaan, jos jokin palvelu pääsee unohtumaan. Nykyisen perehdytys- ja opetusmateriaalin olemassaolo tukee myös toimintatutkimuksen periaatetta. Kuten edellä mainittiin, toimintatutkimuksen tavoitteena on muuttaa nykyisiä käytänteitä, ja tällä materiaalilla edesautetaan sitä, että tietoa on helposti saatavilla ja jaettavissa. Lisäksi siitä voi olla apua sekä niiden työntekijöiden perehdyttämisessä, jotka eivät päässeet paikalle, että tulevien työntekijöiden neuvomisessa.

Koska materiaalit ovat PowerPoint-esityksinä, niitä voi tarvittaessa täydentää tai muokata asiakasopastuksiin sopiviksi. Näin työntekijöiden ei jatkossa tarvitse käyttää muutenkin kortilla olevaa työaikaansa siihen, että aloittaisivat opastusten tekemisen aivan alusta. Tämä edesauttaa omalta osaltaan siinä, että asiakasopastuksia voi mahdollisesti järjestää useammin kuin ennen.

6.2 E-aineistojen käytön opastus asiakkaille

Asiakkaiden e-opastukset ajoittuivat *Vanhustenviikolle*. Ajankohta oli toimeksiantajan mielestä hyvä, sillä tähän aikaan vuodesta asiakkailta on mahdollisesti enemmän vapaa-aikaa, koska puutarhaa ei enää tarvitse hoitaa niin paljon kuin kesällä ja marjatkin on jo poimittu. Vaikka opastus ajoittui Vanhustenviikolle, ei sitä mainostettu erityisesti pelkästään ikäihmisille, vaan kaikki asiakkaat olivat tervetulleita kysymään apua mieltään askarruttaviin asioihin. Olin kirjastolla keskiviikkona, torstaina ja perjantaina yhteensä 18 tunnin ajan.

Opastuksista oli mainoksia (liite 2) kokonaisuudessaan hyvin laajasti ja monessa eri muodossa. *Paperisia ilmoituksia* laitettiin kunnantalon ja kolmen eri kaupan ilmoitustauluille. Samanlaiset mainokset löytyivät myös kirjaston lasiovesta. Nämä ilmoitukset olin itse tehnyt Wordilla. Tein kaksi eri näköistä ilmoitusta, jotka luultavasti vetosivat eri asiakasryhmiin. Toinen ilmoituksesta oli pirteämpi ja väreiltään hempeä, kun taas toinen oli tummempi ja niin sanotusti asiallinen, virallisempi.

Kohdennettua mainontaa painotin senioreille ja paikallisen lukion ja yläkoulun kieltenopettajille ja opiskelijoille. Senioreilla on Sievin alueella oma suljettu Facebook-ryhmänsä, jonka ylläpitäjälle soitin, ja pyysin laittamaan sinne ilmoituksen. Opettajille tein ensin Wordilla tiedoston (liite 3), jossa kerroin lyhyesti palveluista, jotka voisivat edesauttaa opiskelijoita kielten opiskelussa. Koska opettajien sähköposteja ei kuitenkaan ollut internetissä saatavilla, laitoin sähköpostin koulujen yhteiselle sihteerille, ja pyysin häntä välittämään tiedon eteenpäin.

Verkossa opastuksen mainos oli nähtävillä kahden eri sivun tapahtumakalenterissa. Tämän lisäksi hyödynsin sosiaalista mediaa, ja laitoin mainoksen Sievin vapaa-aikatoimen Instagram-tilille, koska Sievin kunnankirjastolla ei ole kyseisessä mediassa omaa tiliä. Mainos oli sama, mitä käytettiin tulosteena kirjaston tiloissa. Kirjaston Facebook-tili oli valitettavasti väliaikaisesti poissa käytöstä, enkä saanut mainostettua sen kanavan kautta.

Laajimmin opastuksia sai kuitenkin mainostettua *paikallislehden* avulla. Olin sähköpostitse yhteyttä toimittajaan, joka laittoi ilmoituksen lehteen. Koska olin hyvissä ajoin yhteydessä toimittajaan, ilmoituksessa mainostettiin myös eMagzin ja ePressin kotikäytön mahdollisuutta, joka kuitenkin loppui kampanjan ensimmäisenä päivänä sopimusepäselvyyksien takia. Sieviläisessä julkaistiin ilmoitus samana päivänä, kun pidin ensimmäisiä opastuksia.

Toteutin opastuksen siten, että asiakas sai itse olla kirjaston tabletilla ja minä opastin henkilökohtaisesti yhtä kerrallaan esitellen asiakkaan toivomaa palvelua. Jos asiakkaalla ei ollut kiire tai hän ei halunnut opastusta mihinkään tiettyyn palveluun, esittelin hänelle useamman palvelun toimintoja. Joillakin asiakkailla oli myös käytössä oma älypuhelimensa, jolla katsoimme Ellibs-sovelluksen toimivuutta, sillä sitä ei ollut saatavilla kirjaston tableteilla.

Kaiken kaikkiaan kolmena päivänä 18 tunnin aikana minulla kävi 10 asiakasta. Mielestäni tämä oli hyvä saavutus, sillä mainostuksesta huolimatta ihmiset eivät vaikuttaneet kovin tietoisilta opas-

tuksista. Olinkin aulassa ulko-oven lähellä, jotta asiakkaat näkisivät minut heti, ja samalla pystyin myös kysymään asiakkailta, olisivatko he kiinnostuneita kuuntelemaan. Aula oli hyvä tila senkin vuoksi, että siinä keskusteleminen ei häirinnyt muita asiakkaita. Erotuin myös muista asiakkaista ja työntekijöistä paitaani kiinnitetyn ”e-opas”-rintamerkin avulla. Kysymällä löysin osallistujia, mutta yhdeksän henkilöä ei ollut asiasta kiinnostunut ja kolmella palvelut olivat jo käytössä, eivätkä he tarvinneet apua niiden kanssa. Kaikilta asiakkailta en kysynyt, sillä joillakin oli paljon lapsia silmällä pidettävänä tai he olivat kiireisen näköisiä, joten en halunnut häiritä heitä.

Samalla, kun opastin asiakkaita, selvitin teemahaastattelun avulla heidän mielipiteitään e-aineistoista ja opastuksesta. Keskustelun lomassa otin selville olivatko he tienneet palveluista aiemmin, mikä palvelu kiinnosti eniten ja saivatko he opastuksen kautta tarpeeksi tietoa. Kysyin myös, mistä he olivat saaneet tietää opastuksesta, jotta voisin mahdollisesti hyödyntää e-aineistojen markkinoinnissa kanavaa, jolta asiakkaat olivat saaneet parhaiten tietoa.

Viisi kymmenestä asiakkaasta ei joko tiennyt e-palveluista tai niiden tarjonnan laajuudesta. Yksi asiakas ei edes tiennyt lehtilukusalissa kahden asiakaskoneen olevan tarkoitettu vain e-palvelujen käyttöä varten. Pari tiesi verkkopalveluista, muttei osannut tai halunnut käyttää niitä, sillä fyysinen aineisto oli heistä kiinnostavampaa. Kolme kymmenestä oli tietoinen palveluista ja halusi perehtyä niihin tarkemmin.

Tarjolla olevista palveluista asiakkaita kiinnostivat eniten ePress, eMagz ja Ellibsin mobiilisovellus. Suomenkielinen aineisto saattoi kiinnostaa myös sen vuoksi, että opastettavieni keski-ikä oli suhteellisen korkea. He, joita opastin PressReaderin kanssa, olivat positiivisesti yllättyneitä sen laajasta lehtivalikoimasta.

Enemmistö koki saaneensa tarpeeksi tietoa opastuksen avulla, sillä he olivat jälkikäteen valmiita käyttämään palveluita myös itsenäisesti ja lähtivät tilanteesta tyytyväisinä. Pari asiakasta oli sellaisia, jotka tulivat kuuntelemaan lähinnä vain saadakseen juttukaverin, eivätkä he oikein malttaneet kuunnella tai olleet muutenkaan erityisen kiinnostuneita, joten heidän oppimisensa jäi kesken. Yksi asiakas vaikutti hieman epävarmalta, mutta aikoi tutustua palveluihin vielä itsenäisesti. Näille, joiden oppimisesta en ollut varma, muistutin, että he voivat koska tahansa kysyä apua kirjaston henkilökunnalta.

Suurin osa opastukseen osallistuneista aikoi käyttää e-palveluja jatkossa ja yksi aikoi jopa mainostaa palveluja tutuilleen. Kun nämä henkilöt yhdistää niihin, jotka jo käyttivät e-palveluja, tämän pienen otannan perusteella suurin osa suhtautuu positiivisesti e-aineistoihin Sievissä. Toiset asiakkaat eivät kuitenkaan aikoneet käyttää verkkopalveluja jatkossakaan, mikä johtui yleensä joko kiintymyksestä fyysiseen aineistoon tai haluttomuudesta käyttää tietokoneita. Jotkut näistä henkilöistä olisivat kiinnostuneet käyttämään esimerkiksi ePressiä, jos sitä voisi lukea kotona, mutta kirjastossa he lukevat mieluummin paperilehtiä.

Valtaosa osallistuneista asiakkaista sai tietää opastuksesta vasta paikan päällä joko palvelutiskiltä tai jutellessaan kanssani. Pari asiakasta oli kuullut opastuksesta puskaradion kautta tai viran puolesta. Yksi asiakas kertoi lukeneensa ilmoituksen paikallislehdestä. Näin ollen en saanut selvää vastausta siihen, mikä markkinointikanava tavoitti yleisön parhaiten.

Kaiken kaikkiaan kokemus oli positiivinen ja tavoitti kohtuullisen määrän asiakkaita. Näiden asiakkaiden perusteella e-aineistojen käyttö on vielä vähäistä, mutta se voisi kasvaa, jos tietoisuus e-palveluista ja niiden tarjonnasta lisääntyisi. Kiinnostusta herättävät varsinkin sellaiset palvelut, joita voi käyttää kotona. Kaikkia asiakkaita tietokoneella tai tabletilla lukeminen ei kuitenkaan kiinnosta. Toki on huomioitava, että 22 asiakkaan perusteella ei voi yleistää mielipiteitä kovin pitkälle. Otanta on asiakaskuntaan nähden pieni ja varsin homogeeninen, sillä valtaosa opastuksiin osallistuneista oli iäkkäämpiä naisia.

Kuusi tuntia kolmena päivänä oli ehkä hieman pitkä aika tiedustella asiakkailta heidän kiinnostustaan asiaan tällaisessa suhteellisen hiljaisessa kirjastossa. Koska päivässä kävi keskimäärin kolme opastettavaa, paljon aikaa meni niin sanotusti hukkaan, enkä sen vuoksi välttämättä suosittelen tällaista markkinointia normaalin työn sekaan. Jatkoa ajatellen voisi miettiä kiinnostuisivatko asiakkaat esimerkiksi varaamaan ajan opastukseen, jolloin muun ajan voisi käyttää paremmin hyödyksi, tai voisiko opastuksia varten varattu aika olla lyhyempi päivää kohden.

6.3 E-aineistot asiakkaiden tietoisuuteen

Opastusten aikana havaitsin, etteivät e-aineistopalvelut ole kovin hyvin asiakkaiden tiedossa. Kirjaston työntekijöiden kanssa keskusteltuani kuulin heiltä samoja mielipiteitä. Tämä on huoles-

tuttavaa, sillä teoriaviitekehyksessä kerrottiin markkinoinnin puutteesta johtuvan tietämättömyyden voivan johtaa resurssien supistamiseen.

Kuten teoriaviitekehyksessä nostettiin esille, e-aineistojen markkinointi on haasteellista osittain niiden aineettomuuden takia. Ei ole fyysisiä asioita tai esineitä, joita laittaa näkyville aineistonäytelyihin tai hyllyihin asiakkaiden tutkittavaksi. Tämän vuoksi niitä on lähestyttävä hieman eri näkökulmasta. Tämän opinnäytetyön markkinointiosuudessa oli otettava huomioon myös se, että markkinointi tuli toteuttaa mahdollisimman pienin kustannuksin.

Koska kirjaston lukusalissa oli ennestään vain yksi palveluista kertova juliste ja sekin oli ollut paikoillaan jo yli puoli vuotta, eikä vaikuttanut siltä, että se olisi houkuttanut asiakkaita e-palvelujen pariin, suunnittelin tilaan uusia mainoksia. Vaikka julisteita ei esitelty teoriaviitekehysten markkinointiosuudessa, se on vielä varsin yleinen keino kirjastoilla mainostaa palveluitaan kävijöille. Tämä johtuu kenties siitä syystä, että ne ovat suhteellisen helppo ja edullinen keino mainostaa palveluita kävijöille. Niiden avulla e-aineistotkin voi nostaa näkyväksi osaksi kirjastojen kokoelmaa myös fyysisissä tiloissa.

Näkyvimmälle paikalle lehtisalin oveen sijoitin julisteen, jossa kerrotaan lyhyesti eMagzin ja ePressin tarjonnasta (liite 4). Nämä palvelut valikoituivat näkyvimmälle paikalle lehtisalin lasiseinälle, josta sen näkevät myös ne henkilöt, jotka käyvät esimerkiksi vessassa tai laittavat takin naulakkoon. Näin voi herätä myös sellaisten henkilöiden mielenkiinto, jotka eivät välttämättä alun perin olleet menossa lukemaan lehtiä.

Kotimaiset lehdet kiinnostivat asiakasopastuksissa selvästi enemmän kuin vieraskieliset e-lehdet, minkä vuoksi myös mainos pääsi näkyvälle paikalle tavoittamaan lisää kotimaisten lehtien lukijoita. Vaikka otanta oli pieni, on kohtuullista olettaa, että kotimaiset lehdet kiinnostavat myös suurempaa asiakaskokonaisuutta. Jotta juliste kiinnittäisi asiakkaiden huomion, siinä on näkyvillä lehtien kansia ja lyhyesti oleelliset tekstit, sillä oletuksena oli, ettei suuri tekstimäärä pienellä fontilla houkuttele katsomaan julistetta tarkemmin. Väriksi julisteeseen valikoitui vihreä, sillä se esiintyy kunnan vaakunassa ja on lisäksi rauhallisen neutraali eikä ärsytä silmiä kuten esimerkiksi neonvärit tai punainen voisivat tehdä.

Flipster ja PressReader saivat myös yhteisen, samantyyllisen julisteen kuin eMagz ja ePress (liite 5). Siinä kerrotaan palveluista lyhyesti parilla virkkeellä, ja on nostettu esille joitain palvelussa

olevien lehtien kansia. Se sijoittui lehtisaliin asiakaskoneen tuntumaan, mistä asiakkaiden on helppo havaita se. Värit jatkavat tässäkin samaa, kunnan vaakunasta poimittua vihreää ja keltaista teemaa.

Koska teoriaosuudessa kerrottiin sosiaalisen median olevan hyvä ja kustannustehokas keino markkinoida palveluja asiakkaille, otin senkin käyttöön. Kirjaston Facebook-tilin ollessa poissa käytöstä, hyödynsin Sievin kunnan vapaa-aikatoimen Instagram-tiliä. Seuraajia näillä medioilla on lähes sama määrä. Viikon välein laitoin tilille päivityksen, jossa kerrottiin yhdestä palvelusta kerrallaan. Päivitystahti ja yhden palvelun esitleminen kerrallaan takasivat sen, ettei liikaa informaatiota tule käsiteltäväksi kerralla. Markkinoimalla sosiaalisessa mediassa e-palveluja kirjasto tarjoaa samalla asiakkaille mielikuvaa itsestään nykyaikaisena toimijana.

Koska oli tärkeää tavoittaa myös ne potentiaaliset asiakkaat, jotka eivät seuraa yhtä tiettyä Instagram-tiliä tai käy kirjastolla säännöllisesti, kirjoitin e-aineistopalveluista kertovan tekstin paikallislehteen (liite 6). Myös yksi asiakasopastuksessa käynyt henkilö kertoi lukeneensa mainoksen lehdestä, joten senkin vuoksi saattoi olettaa, että ihmisiä tavoittaa lehden kautta. Teksti oli lyhyt ja ytimekäs, jossa kerrottiin oleellinen ja heräteltiin lukijan kiinnostusta palveluja kohtaan.

Koska teoriaosuudessakin otettiin esille painetun median tärkeys, tein lehtijutun lisäksi myös esitteitä, joita asiakkaat voivat ottaa mukaan kirjaston asiakaspalvelutiskiltä. Henkilökunnan toiveesta nuo esitteet koskivat e-kirja ja e-äänikirja -palveluja Ellibsissä. Ensimmäinen tekemäni oli A6-kokoinen lehtinen, jossa kerrotaan perusasioita kuten laina-ajat ja verkkosivun osoite (Liite 7). Toinen oli A5-kokoinen nelisivuinen vihkonen, jossa opastettiin Ellibsin mobiilisovelluksen käyttöä (liite 8). Molemmissa esitteissä oli sekä tekstiä, että kuvia, jotta ne olisivat selkeämpiä ja herättäisivät mielenkiintoa.

7 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön kehitystehtävänä oli tuoda alueellisen eKirjaston palveluja paremmin sekä Sievin kunnankirjaston työntekijöiden että asiakkaiden tietoisuuteen. Aihe tuli toimeksiantajalta, joten se on hyvin ajankohtainen, käytännönläheinen ja hyödyllinen. Työtä lähestyttiin toimintatutkimuksen näkökulmasta tavoitteena saada aikaan e-aineistojen käytön lisääntymistä. Tutkimusta toteutettiin myös teemahaastatteluilla, joilla selvitettiin muun muassa asiakkaiden näkemyksiä e-palvelujen suhteen. Henkilökunnalle ja asiakkaille palvelujen käytettävyyttä avasin opastusten avulla. Lisäksi opinnäytteeseen kuului palvelujen markkinointi, jota toteutin muun muassa internetissä ja kirjaston fyysisissä tiloissa.

Koska työ koostui ikään kuin kahdesta eri tutkimuskohteesta (e-aineistojen opastus ja markkinointi) ja resurssit olivat rajalliset, olisi molemmista aiheista voitu saada enemmän irti, jos ne olisi toteutettu omina tutkimuksinaan. Tällöin esimerkiksi opastuksia olisi voitu jalkautua tekemään kirjaston ulkopuolelle asiasta kiinnostuneille ryhmille ja markkinointia kohdistaa erityisesti joillekin ryhmille tai valmistaa lisää markkinointimateriaalia. Käytettävissä olleiden resurssien puitteissa opinnäytetyön tavoite saada alueellisen eKirjaston palveluja esille onnistui kuitenkin kohtuullisen hyvin. Henkilökunnan opastus sujui ongelmitta ja tilaisuudessa käytetty opastusmateriaali auttaa heitä myös tulevaisuudessa. Muokattavuutensa vuoksi sitä voi käyttää joko asiakkaiden tai henkilökunnan hyväksi. Markkinointia toteutettiin suhteellisen monipuolisesti, joten todennäköisesti asiakkaita tavoitettiin ainakin jonkin verran. Julisteet pysyivät kirjastossa kauemminkin, joten ainakin niillä on vaikutusta myös pitkällä aikavälillä. Asiakkaiden teemahaastattelujen avulla selvitettyjä mielipiteitä e-aineiston suhteen ei oikein voi yleistää koko asiakaskunnan näkemyksiksi, sillä otanta oli niin pieni, mutta tulokset olivat suuntaa antavia. Niiden perusteella suurin osa asiakkaista olisi kiinnostunut käyttämään e-aineistopalveluja jatkossakin.

Sievin kunnassa on potentiaalista asiakaskuntaa e-aineistojen käyttäjiksi niin seniorien, muualta muuttaneiden kuin nuortenkin keskuudessa. Esimerkiksi paikallisen lukion opiskelijat voisivat hyötyä kohdennetusta markkinoinnista tai oppitunnista, jonka aikana heille opetettaisiin esimerkiksi PressReaderin käyttöä. Jatkoa ajatellen paitsi markkinointi, myös palvelujen aktiivinen mainostaminen asiakaspalvelussa olisi tärkeässä asemassa, jotta käyttöaste saataisiin nousemaan. E-aineistoja on nostettua edelleen monipuolisesti esille kirjaston omissa tiloissa, mahdollisissa

jalkautumisissa kirjaston ulkopuolelle ja verkossa niin Tiekön kuin kirjaston omilla sivuilla, jotta e-aineistot saataisiin luontevaksi osaksi asiakkaiden arkea ja kirjaston käyttöä.

Tulevaisuudessa voisi tutkia e-aineistojen käyttöastetta tarkemmin tilastojen perusteella ja pitää asiakaskyselyn, jota toimeksiantaja ei tähän työhön halunnut kirjastossa samana vuonna pidettävien muiden lukuisten kyselyjen vuoksi. Asiakaskyselyn avulla saisi kuitenkin suhteellisen helposti selvitettyä, mitkä palvelut ovat suosituimpia ja kuinka paljon niitä käytetään. Haastatteluihin verrattuna kyselyn avulla saisi selville suuremman asiakaskunnan mielipiteet. Asiakaskysely olisi myös edullinen toteuttaa esimerkiksi verkossa. E-aineistopalvelujen tilannetta muuttaa tulevaisuudessa se, että Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun tarjonta yhdistyneenä yhdeksi entistä isommaksi alueelliseksi eKirjastoksi. Myös tästä johtuvat muutokset voivat tarjota uusia näkökulmia ja tutkimuksen aiheita.

E-aineistojen povattu suosio ei ehkä kuitenkaan ole sitä, mitä voisi ajatella. Vaikka palveluita on, ja niistä tiedotetaan, asiakkaat eivät silti ole kiinnostuneita. Tämä kävi ilmi paitsi opinnäytetyön aikana Sievin kirjastossa, myös hanketoissa Ylivieskan kirjastossa. Suuri yleisö näkee perinteisen fyysisen aineiston yhä verkkoaineistoja houkuttelevampana, mikä voidaan todeta esimerkiksi lainaustilastoista. Yksi syy e-aineistojen vähäiselle käytölle voi olla myös se, että asiakkaiden vapaa-ajasta kilpailee monta muutakin tekijää, kuten urheilu ja televisio. E-aineistojen käyttöastetta voisi kenties lisätä se, jos esimerkiksi ePress ja eMagz olisivat käytettävissä kotikoneella, eikä asiakkaan tarvitsisi tulla kirjastoon lukemaan. On kuitenkin hyvä muistaa, että syystä tai toisesta kaikkia asiakkaita verkkoaineistot eivät kiinnosta, jolloin voimavarat voi suunnata kaikkein potentiaalisimmille asiakasryhmille. Tilanne voi kuitenkin muuttua tulevaisuudessa diginatiiveina kasvavien lasten ja nuorten ansiosta.

LÄHTEET

Ainali, E., Alin-Biari Musafiri, T., Holsti, P., Kivi, U.-M., Kolppanen, T., Nevanperä, A., Petäjäsoja, I., Tihinen, A. & Tuomimäki P 2015. Tiekkö-kirjastostrategia 2015–2020 : Uusi palvelukulttuuri. Viitattu 15.5.2018, <https://www.tiekkö.fi/documents/14500/113045/Tiekk%C3%B6-strategia+2015-2020/3253a21e-e54c-4cf8-864a-5dc0019361a9>.

Antikainen, H., Laine, J., Nurmi, O., Heikkilä H., Tuuliniemi, A., Manninen, T., Mikkonen, P., Hjelt, M., Nousiainen-Hiiri, V., Bagge, P., Tamminen, M., Tarvainen, J., Sundström, P. & Tilli, S 2013. eBooks for public libraris – Sähkökirjoja yleisiin kirjastoihin. Viitattu 14.5.2018, https://www.kirjastot.fi/sites/default/files/content/D1.3.1.5_eReading_eBooks%20for%20public%20libraries_Sahkokirjoja%20yleisiin%20kirjastoihin.pdf.

Braun, L. 2011. Now is the time e-books, teens and libraries. Young Adoult Library Services 4/2011, 27–30.

Celia 2018a. Tietoa Celiasta. Viitattu 21.5.2018, <https://www.celia.fi/tietoa-celiasta/>.

Ebsco Industries 2018. Flipster. Sisäinen lähde. Viitattu 2.10.2018, <http://web.a.ebscohost.com/eon/search/basic?vid=0&sid=c30f4550-3491-4d38-971a-06b99076e36f%40sdc-v-sessmgr02>.

Ekholm, K. & Repo, Y. 2010. Kirja tienhaarassa vuonna 2020. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

eKirjasto 2018. Äänikirjat. Viitattu 21.5.2018, <http://ekirjasto.kirjastot.fi/aanikirjat>.

Elenius, L. & Ala-Hakuni, T. 2016. Amkien e-aineisto kampanja: markkinointia uudella ilmeellä. Viitattu 14.5.2018, <https://www.kreodi.fi/en/19/Artikkelit/371/Amkien-e-aineistokampanja-markkinointia-uudella-ilmeell%C3%A4.htm>.

ePress 2018. Tietoa palvelusta. Viitattu 17.4.2018, <https://www.epress.fi/info>.

Eskola, J., Lähti, J. & Vastamäki J. 2018. Teemahaastattelu: lyhyt selviytymisopas. Teoksessa R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 5., uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 27–51.

Haasio, A. 2013. Sosiaalinen media ja kirjastot. Helsinki: Avain.

Hakala, J. 2014. Kirjasto muuttuvassa mediakentässä. Teoksessa T. Inkinen, M. Löytönen & A. Rutanen (toim.) Kirja muuttuvassa tietoympäristössä. Suomen tietokirjailijat ry, 151–164. Viitattu 3.5.2018, https://www.suomentietokirjailijat.fi/media/kirja-muuttuvassa-tietoymp_169x224_final.pdf.

Heikkinen, H. 2015. Toimintatutkimus : kun käytäntö ja tutkimus kohtaavat. Teoksessa R. Valli & J. Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 4., uudistettu ja täydennetty painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 204–219.

Helinsky, Z. 2012. Pieni mutta tärkeä kirja kirjastojen markkinoinnista. Helsinki: Avain.

Hormia-Poutanen, K. 2005. Kansallinen elektroninen kirjasto osana tietoyhteiskuntaa. Teoksessa I. Karppinen & J. Piukkula (toim.) Kirjastot it-ympäristössä. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelut Oy, 44–62.

Juntumaa, J. 2002. Yleinen kirjasto laajentaa kansalaisen maailmaa. Teoksessa K. Kekki & O. Salminen (toim.) Digimaan kartta: puheenvuoroja digitaaliseen tietohuoltoon. Opetusministeriö, 27–36.

Juntunen, A. & Saarti, J. 2014. Ulos kirjastosta: kirjastojen markkinointiviestintä. Helsinki: Avain.

Karhula, P. 2005. Verkossa – Uudelleen organisoituvaa kirjastotyötä. Teoksessa I. Karppinen & J. Piukkula (toim.) Kirjastot it-ympäristössä. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelut Oy, 152–168.

Kiilliläinen, K. & Leino M. 2002. Digitietaa kaikille. Teoksessa K. Kekki & O. Salminen (toim.) Digimaan kartta: puheenvuoroja digitaaliseen tietohuoltoon. Opetusministeriö, 37–44.

Kirjastot.fi 2018. Tilastohaku. Viitattu 23.5.2018,
<http://tilastot.kirjastot.fi/?orgs=324&years=2017&stats=1%2C33%2C100%2C101%2C104%2C107%2C108%2C109%2C110%2C111%2C112%2C115%2C183#results>.

Kirjastot.fi 2012a. Toimenpidesuunnitelma: ehdotus. Viitattu 16.10.2018,
https://www.kirjastot.fi/sites/default/files/content/Toimenpidesuunnitelma_0.pdf.

Kirjastot.fi 2012b. Yleisten kirjastojen e-aineistostrategian pohja: Versio 1. Viitattu 15.5.2018,
<https://www.kirjastot.fi/sites/default/files/content/E-aineistostrategia.versio1.pdf>.

Laine, K., asiakkuuspäällikkö, LM Information Delivery. 2018. Sähköpostihaastattelu 22.11.2018. Tekijän hallussa.

LM Tietopalvelut. 2018. eMagz – kotimaisten aikakaus- ja ammattilehtien verkkopalvelu. Viitattu 22.9., <http://www.lminfo.fi/palvelut/kaikki-palvelut-ja-tuotteet/emagz/>.

LM Tietopalvelut. 2018b. ePress – kotimaisten sanomalehtien verkkopalvelu. Viitattu 22.9.2018,
<http://www.lminfo.fi/palvelut/kaikki-palvelut-ja-tuotteet/epress/>.

Musiikkikirjastot.fi 2018. Naxos Music Library. Viitattu 17.4.2018,
<http://www.musiikkikirjastot.fi/kuuntele-musiikkia/naxos-music-library>.

Naxos Music Library 2018. About Naxos Music Library. Sisäinen lähde. Viitattu 4.4.2018,
https://ouka.naxosmusiclibrary.com/about_nml.asp.

Ojala, M. 2009. Sananen Yleisten kirjastojen roolista internetissä. Teoksessa K. Hypén (toim.) Kirjasto 2010: Lukijat, tekstit ja verkko. Helsinki: BTJ, 125–152.

Oulun kaupunki 2018. Alueellinen eKirjasto. Viitattu 22.9.2018,
<https://www.ouka.fi/oulu/kirjasto/alueellinen-ekirjasto>.

Paavonheimo, J. 2006. Digitaalisen ja painetun rajalla. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu.

Pressreader. 2018. Background. Viitattu 31.7.2018, <http://media.pressreader.com/about-us/>.

Ristikartano, V. & Virrankoski, A. 2011. Digitaalinen sisältö – kirjaston kohtalonkysymys? Teoksessa V. Ristikartano & A. Virrankoski (toim.) Eräpäivä!: voimasanoja kirjastosta. Helsinki: Avain.

Ruuttula-Vasari, A. 2017. Sievi 1867-2017 : 150 vuoden matka teollistuneeksi maaseudeksi. Sievin kunta.

Sievi.fi 2018a. Yleistietoa Sievistä. Viitattu 4.4.2018, <http://www.sievi.fi/kuntainfo-2/palvelut-2/>.

Sievi.fi 2018b. Kirjastopalvelut. Viitattu 4.4.2018, <https://www.sievi.fi/vapaa-aikapalvelut-2/kirjasto>.

Sievi.fi 2018c. Kirjastoauto. Viitattu 4.4.2018, <https://www.sievi.fi/vapaa-aikapalvelut-2/kirjasto/kirjastoauto>.

Soini A. 2005. Ikkunat auki yhteiskuntaan – kirjasto(järjestelmä)t muutoksessa. Teoksessa I. Karppinen & J. Piukkula (toim.) Kirjastot it-ympäristössä. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelut Oy, 169–183.

Tiekkö 2018a. Tiekkö-kirjastot. Viitattu 4.4.2018, <https://www.tiekko.fi/web/arena/about-the-library>.

Tiekkö 2018b. E-aineistot. Viitattu 22.9.2018, <https://www.tiekko.fi/web/arena/e-aineistot>.

Tiekkö 2018c. E-aineisto. Viitattu 4.4.2018, <https://www.tiekko.fi/web/arena/e-aineisto>.

Tuomimäki, P. Kirjastonhoitaja, Sievin kunnankirjasto. Haastattelu 2.10.2018. Tekijän hallussa.

Tolonen, P. 2018. Kirjasto sadan vuoden päästä. Kirjasto 2/2018, 8–9.

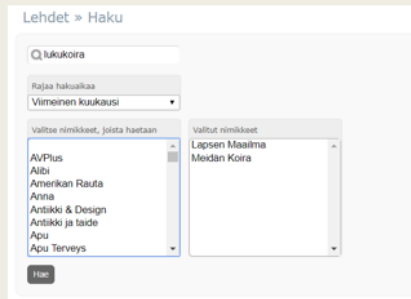
Vimeo 2018. Päivi Litmanen-Peitsala: E-aineistojen markkinointi. <https://vimeo.com/261323043>.

Vuokko, P. 2010. Nonprofit-organisaatioiden markkinointi. 1.-2. painos. Helsinki: WSOY.

Walters, S. 2004. Library marketing that works! New York: Neal-Schuman Publishers.

Yleisten kirjastojen hankerekisteri 2017. Kirjastoautolla tulevaisuuteen - vai ei? Viitattu 22.9.2018,
<http://hankkeet.kirjastot.fi/hanke/kirjastoautolla-tulevaisuuteen-vai-ei?language=en>.

Laaja haku

- Laajennetussa haussa on samanlainen hakukenttä kuin "pikahaussa", mutta voit rajata hakua **ajan** ja/tai **nimikkeen** mukaan
- Viereinen näkymä jää sivun ylälaitaan tulosten yläpuolelle, joten sinun on helppo muuttaa hakua uudestaan

Ohjeita ja Chrome/Firefox-lukunäkymä

■ Toimintavalikko

- Näkyviin/piiloon napauttamalla lehteä kerran
- oranssi logo vie sinut etusivulle,
- kysymysmerkin takaa löytyy ohjeita
- alimmasta kuvakkeesta saat valita joko aukeama- tai sivunäkymän

■ Sivulta toiselle siirtyminen:

- Klikkaa ruudun oikeaa/vasenta reunaa
- Kosketusnäytöllä voit myös pyyhkäistä
- Pöytäkoneella voit käyttää nuolinäppäimiä
- Voit myös siirtyä suoraan haluamallesi sivulle alaruudun sivunumeropalkkia vetämällä

■ Zoomaus:

- Suurena sivua kaksoisnapauttamalla haluamaasi kohtaa
- Kosketusnäytöllä nipistysote
- Pöytäkoneella voit muuttaa näkymän kokoa näytön oikeasta laidasta
- Zoomattua sivua voit liikuttaa joko hiiren tai kosketusnäytöllä sormen avulla

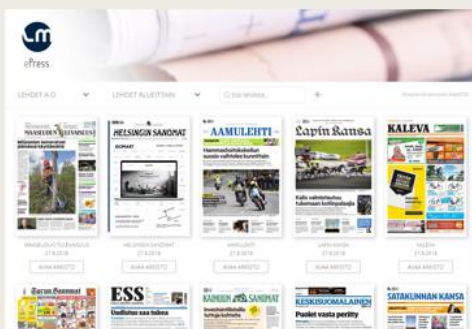
Explorer-lukunäkymä

ePress

Kotimaisia maakunta- ja paikallislehtiä
Käytettävissä kirjaston asiakaskoneilla
Lisenssit 28 yhtäaikaiselle käyttäjälle kaikkiin lehtiin

Etusivu

- Hyvin samankaltainen kuin [eMagz](#)
- Lehtivalikoimaa voi selata etusivulla tai [alasvetovalikoista](#) joko aakkosjärjestyksessä tai alueittain
- Kuten [eMagzissa](#), myös [ePressissä](#) on pikahaku ja + -merkin takaa löytyvä laajennettu haku
- [eMagzista](#) poiketen kielivalikko on vasta sivun alalaidassa
- Painamalla lehden kantta saat auki uusimman numeron ja "Avaa arkisto" -palkin takaa löytyvät vanhemmat numerot

Laajennettu haku

Hae lehtien sisältöstä

Korjattu HAE

Rajaa hakuaikaa: 13.10.2017 - 24.8.2018

Rajaa alueen perusteella: Pohjois-Pohjanmaa

Valitse nimikkeet (näytä nimikkeet):

- Aamulehti
- Aamulehti (Sotat)
- Aamuposti (Hyvinkää)
- Aamuposti (Riihimäki)
- Aamulet
- Ajan Seutu
- Aluelehti
- Auranneen Viikkilehti

HAE

[Puhjokisevy 22.8.2018](#)
... lääkärin lähtöine korjauksen ajottuvelhoiteja seuravassa kokouksensa työssä. Yhdistyksen vuorottamassa korjauksessa Oulussa olevat järjestöt muuttavat korjauksen tarpeesta...
Aika sivu 7

[Puhjokisevy 15.8.2018](#)
... viihdyttävät ja värilliset perhelehtit myöskin kahdesti hyppäsi kunniamainonnan tulovalvontaan. Mutta takaisin korjaukseen, jos jollain mielestäsi löytyy tää ja toista pien-käyttöön kyselyä...
Aika sivu 4

[Esimu 24.7.8.2018](#)

- Kirjoita hakusana "Hae lehtien sisällöstä..." -kenttään
- Voit rajata hakua ajan, alueen ja/tai nimikkeen perusteella
 - Tehtyäsi haun sinulle avautuu tuloslista
 - Hakua voi muokata helposti uudestaan sinisen "Laajennettu haku..." -painikkeen takaa
- [eMagzista](#) poiketen voit vastauksia selatessasi päättää haluotko listan kärkeen uusimmat vai hakuasi parhaiten vastaavat tulokset

Flipster

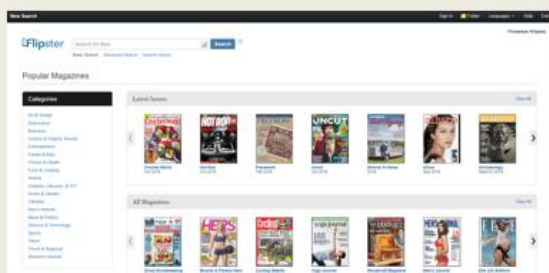
Englanninkielisiä aikakauslehtiä useista eri aiheista

Etäkäyttö on mahdollista kirjastokortin numerolla

Lisenssi 48 lehteen

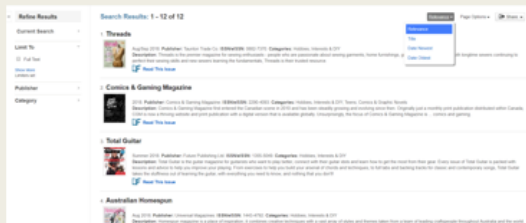
Lehteä voi lukea yhtä aikaa 100 – loputon määrä käyttäjiä

Etusivu

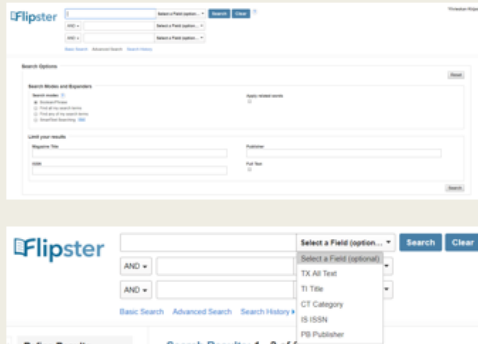
- Käyttökieltä voi vaihtaa oikeasta yläkulmasta, englanti lienee kuitenkin tutuin
- Ylemmässä lehtivalikossa viimeisimpiä julkaisuja, toisessa kaikki palvelun tarjoamat lehdet
 - Voit joko selata niitä nuolista sivuille tai avata lehdet listaksi "View All" painikkeesta
- Vasemmasta laidasta lehdet löytyvät kategorioihin jaoteltuina

Kategoriat

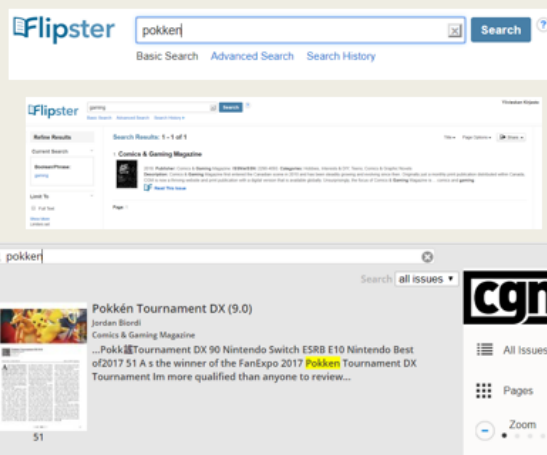
- Esim. "Hobbies, Interests & DIY" antaa aiheesta 12 tulosta
- Hakutulokset voit järjestellä oikean laidan alasetoalvikosta
 - Hakua parhaiten vastaavat ensin
 - Nimikkeen mukaan aakkosjärjestykseen
 - Aikajärjestykseen
- "Page Options" -valikosta voit valita
 - Miten haluat nähdä tulokset
 - Montako tulosta sivulla näytetään
 - Haluatko nähdä vasemman laidan rajausmahdollisuudet vai et

Laajennettu haku

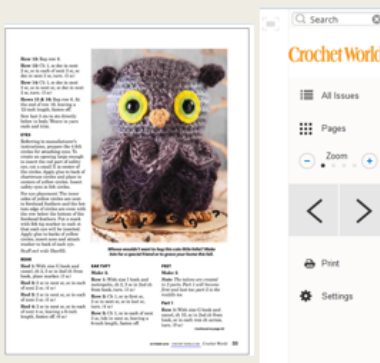

- Kirjoita hakuterimi(t) kenttään
 - Hakua voi rajata jo tässä Boolean operaattorien avulla ja hakusanan koskemaan esim. vain otsikkoa
- Valitse haluamasi hakukriteerit (Search options)
 - Search modes: voit valita onko hakusanasi fraasi, automaattinen AND tai OR sanojen välille tai älykäs tekstihaku
 - Rajaa hakuja nimikkeeseen, julkaisijan tai ISSN-koodin mukaan

Esimerkkihaku

Lukunäkymä

- Löydettyäsi haluamasi lehden paina joko sen nimikettä tai sinistä "Read this issue" kuvauksen alla päästäksesi lukemaan
- **Oikean laidan valikko:**
- Hae aiheita uusimmasta numerosta ja arkistosta
 - Tabletilla vain uusimmasta numerosta
- "All issues": näet aiemmin ilmestyneet julkaisut ja ilmestymisajankohdat, huom. otsikon kautta pääset suoraan lukemaan artikkelia
- "Pages": Valikko, josta näet lehden aukeamat
- "Zoom": Suurena tekstiä, vaihtoehtoisesti voit napauttaa haluamaasi kohtaa hiirellä
 - Kosketusnäytöllä zoomaus "nivistysotteen" avulla
- Tulostettaessa saat päättää haluatko sillä hetkellä auki olevan aukeaman vai koko lehden
- Asetuksista voi muuttaa näkymää koskemaan aukeamaa tai sivua (oletuksena aukeama) ja valita miten lehti asetuu näytölle (oletuksena sekä korkeuden että leveyden mukaan)

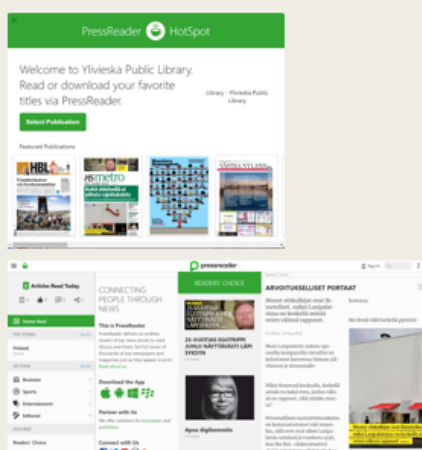
PressReader

Sanoma- ja aikakauslehtiä 60:llä eri kielellä

Palvelussa on yli 7 000 nimikettä

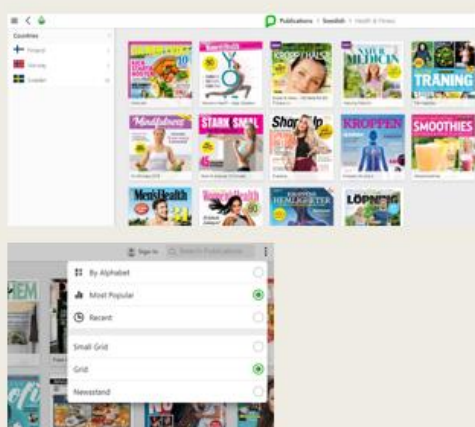
Etäkäyttö mahdollista tietyin rajoituksin (ns. Radiant Access -käyttöoikeus)

Etusivu

- HotSpot-ikkuna, jossa kerrotaan mikä paikka on kyseessä, sekä lehtiä esittelyssä
- Etusivun artikkelit ovat pääasiassa HS Metrosta, ne on poimittu sijainnin perusteella
 - Artikkeleita voi selata hiirellä "rullaten"
 - Lukemaan pääset otsikon, vihreän nuolen tai harmaiden pisteiden valikon "page view":n kautta
- Vasemman laidan valikko:
 - "Top stories", "Sections" ja "Reader choice" palvelevat paremmin asiakkaita, jotka ovat kirjautuneet palveluun sisään
- Vasemman ylänurkan kolme viivaa vievät sinut valikkoon, joka on parempi heille, jotka eivät ole kirjautuneet PressReaderiin

Julkaisut

- Publications: Julkaisut, joita palvelu pitää sisällään
 - Vasemman laidan valikosta voit rajata lehtihakua
 - Maan
 - Kielen
 - Kategorian
 - Julkaisutyyppin mukaan
 - Oikeasta nurkasta kolmea palloa painamalla löytyy valikko, josta voit muuttaa sivun näkymää ja hakutulosten järjestystä
- Valitessasi lehden:
 - Tietokoneella pääset suoraan lukunäkymään
 - Tabletilla aukeaa valikko, jossa voit halutessasi valita vanhemman numeron tai paina "avaa" ja pääset lukemaan viimeisintä

Lukunäkymä

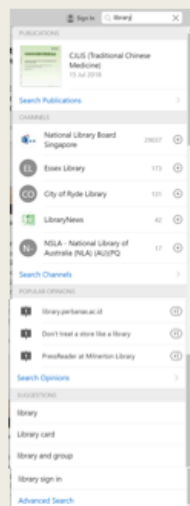
- Tällä sivulla on sivunäkymä (page view) joka on sellainen kuin lehti on painettuna, tekstinäkymä (text view) näyttää artikkelit kuten etusivulla
 - Näkymää voi vaihtaa myös vasemmasta alakulmasta
 - Tekstin saa sivunäkymässä zoomattua hiirellä napauttamalla tai rullaamalla, kosketusnäytöllä nipistysotteella
- Sivuja voi vaihtaa joko hiirellä/sormella vetämällä tai alareunan valikosta
- Reporterin nimeä napauttamalla pääset lukemaan hänen muihinkin julkaisuihin kirjoittamiaan artikkeleita

Vanhempien lehtien lukeminen

- Helpoin reitti lienee vasemmasta yläkulmasta kolmen viivan kautta julkaisuihin ->
- valitse haluamasi lehti ->
- sinulle aukeaa viereinen näkymä ->
- Paina päivämäärää, jolloin sinulle aukeaa kalenteri, jonka kautta voit valita minkä päivän lehden haluat lukea
- Tabletilla näkymä on erilainen, mutta polku lähes sama

Tiedonhaku

- Oikeasta ylänurkasta löytyy ns. pikahaku
- Jos hakusanan kirjoitettua ei paina heti Enteriä, sinulle aukeaa pudotusvalikko, joka tarjoaa
 - Hakusanaa vastaavia julkaisuja
 - Käyttäjien kanavia
 - Kommentteja
 - Hakusanaehdotuksia
 - Laajennetun haun
 - Tabletilla pudotusvalikko tarjoaa vain julkaisuja, hakusanaehdotuksia ja laajennetun haun
- Pikahaussa ei voi käyttää Boolean operaattoreita, mutta heittomerkeillä voi rajata hakua
- Jos painat Enteriä kirjoitettua hakusanana, vasemmasta laidasta löytyy valikko, josta voit rajata hakua tai siirtyä laajennettuun hakuun

Laajennettu haku

- Kirjoita hakukenttään artikkelin otsikko, kirjoittaja, lehden nimike tai hakusana/-sanoja
- Valitse yksi tai useampi kieli, jolla haluat tuloksia
- Rajaa haku koskemaan yhtä tai useampaa nimikettä
 - Avautuu valikkoon, jossa pääset valitsemaan lehtiä maan ja/tai kategorian mukaan
- Rajaa haku reporterin mukaan
- Date: Voit valita haun koskemaan joko kuluvan päivän, viimeisen kolmen päivän, viikon, kuukauden tai koko arkiston julkaisuja
- Tabletilta voit näiden lisäksi päättää myös tuleeko hakusanan olla artikkelin otsikossa ja/tai itse artikkelissa
- Kaikkia kohtia ei tarvitse täyttää

Hakutulokset

("Public library", kieli englanti, julkaisut Austraalia, viimeisen kolmen päivän ajalta (28.8.))

- Voit järjestellä tulokset joko relevanssin tai päiväyksen mukaan uusin ensin
- Voit piilottaa tai näyttää samankaltaiset sekä "premium" sisällön
- Hakuvalintoja pääsee tarvittaessa muuttamaan "Advanced Search":in kautta

Tulostaminen

- Paina ensin sivun alareunassa olevia pisteitä ja valitse tulostus
 - Custom area: saat itse rajata sivusta sen artikkelin, jonka haluat tulostaa (rajaa alue ja paina oikean yläreunan vihreää "print" nappia)
 - Print page: tulostaa koko sivun
- Tämän jälkeen avautuu viereinen näkymä, jossa saat päättää paperin koon ja sovittaa sen paperiin

Lehden kuunteleminen

- Kaikkia lehtiä ei voi kuunnella
- Oikeassa nurkassa olevasta valikosta voit valita, minkä osan lehdestä haluat kuunnella
 - Artikkeleita voi vaihtaa myös nuolinäppäimien avulla
- Pois pääset vasemman ylänurkan "Done" näppäimen kautta

Mobiilisovellus

NAXOS MUSIC LIBRARY (NML)

Musiikin online-kuuntelupalvelu

Etäkäyttö mahdollista kirjastokortin numeron avulla

Taidemusiikin lisäksi tarjolla on myös jazzia ja [etnomusiikkia](#).

Jos palvelua ei käytä lainkaan noin 60 minuuttiin, se kirjaa käyttäjän ulos

Lisenssi 25 yhtäaikaiselle käyttäjälle

Muista kirjautua ulos, jos lopetat kuuntelun aiemmin

Musiikin lataaminen ei ole mahdollista

Etusivu

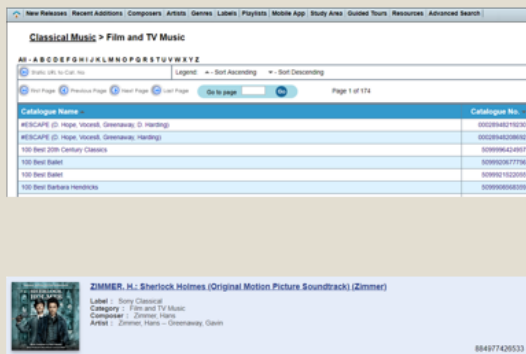
- Käyttökielen voi vaihtaa oikeasta yläkulmasta
- Valikon sisältö:
 - **Mökki** – pääset takaisin etusivulle, samoin **Naxos-logosta**
 - **New releases** – NML:n viimeisen kuukauden aikana julkaistua materiaalia
 - **Recent Additions** – Uusimmat lisätyt nimikkeet
 - **Composers** – Selaa kaikkia NML:ssä olevia säveltäjiä aakkosten mukaan
 - **Artists** – Selaa artisteja (sisältää solistit, kapellimestarit ja yhtyeet)
 - **Genres** – yli kahdenkymmentä tyyllilajin lista, joista joillakin on alakategorioita selailun helpottamiseksi
 - **Labels** – Selaa valikoimaa levy-yhtiön perusteella
 - **Playlists** – Ylläpitäjien, opettajien, oppilaiden ja yksittäisten käyttäjien luomia soittolistoja
 - **Junior Section** – Nuorille suunnattua sisältöä klassisen musiikin opiskeluun
 - **Study Area** – Eri maissa luotuja opetusmateriaaleja
 - **Resources** – Sanakirja, jossa avataan musiikkisanastoa, klassisen musiikin historiaa, librettoja, säveltäjien nimien ääntämisohteja jne.

Etusivu (jatkuu)

- Osittain samoja kuin päävalikossa
- Viimeisimmät lisäykset
- Resources
- Lisäksi
 - Kansia esittelyssä olevista vastikään lisätyistä cd-levyistä
 - Uutisia; viimeisimpiä ja vanhempia
 - Käyttäjien kommentteja

Miten löytää kuunneltavaa?

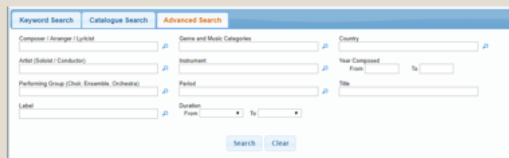
- **Selailu:**
 - Ylävalikosta löydät säveltäjät, artistit, genret ja levy-yhtiöt
 - Valitse jokin näistä, ja pääset näkemään aiheen sisällön aakkosjärjestyksessä
 - Valitse haluamasi nimi ja sinulle avautuu näkymä musiikista, joka sopii siihen valintaan.
- **Kataloginumerohaku:**
 - Jokaisella cd:llä on oma numeronsa, ja jos tiedät sen, voit kirjoittaa sen joko pikahakuun tai laajennetun haun takaa löytyvään "**Catalogue Search**"-iin ja hakea levyä suoraan

Miten löytää kuunneltavaa? Keyword Search ("pikahaku")

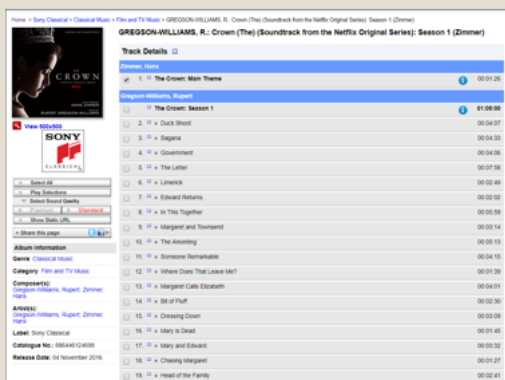
- Kirjoita sana/sanoja yläreunan hakuruutuun
 - Näyttää tulokset, joista löytyvät kaikki kirjoittamasi sanat
- Hakusanojen valinta:
 - kokeile ensin ilmeistä (esim. "Beethoven" ei "German composer")
 - Käytä ns. ammattisanastoa (esim. "Piano quintet" saa parempia tuloksia kuin "music for piano, violin, viola and cello")
 - Käytä mahdollisimman tarkkoja hakusanoja
- Hausta joo automaattisesti pois yleiset sanat kuten "where" ja "how"
- Hakua saa rajattua heittomerkein
- Ei ole väliä käytätkö suuria vai pieniä kirjaimia
- Hyvä hakumetodi, jos etsit jotain tiettyä albumia, säveltäjää tai repertuaaria

Miten löytää kuunneltavaa? Laajennettu haku

- Kaikkia kohtia ei tarvitse täyttää
- Jos et ole varma, miten säveltäjän tai artistin nimi kirjoitetaan
 - Paina suurennuslasia ja saat auki aakkosellisen listan, josta voit valita TAI
 - Kirjoita nimestä osa, ja valitse pudotusvalikosta oikea nimi (huom. Ei ilmesty kovin nopeasti)
- Maa
 - Säveltäjän synnyinmaa
 - Maa, jossa säveltäjä on elänyt ja työskennellyt

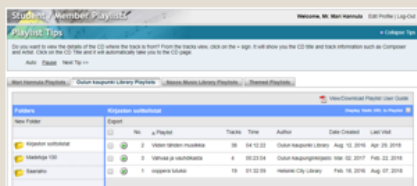
Löydettyäsi haluamasi

Track Details	Duration
1. 1. The Crown: Main Theme	00:01:05
2. 2. Duck Shoot	00:04:07
3. 3. A Sigh	00:04:33
4. 4. A Government	00:04:36
5. 5. The Letter	00:07:58
6. 6. Linnick	00:02:49
7. 7. Edward Returns	00:02:02
8. 8. In This Together	00:03:59
9. 9. Margaret and Townsend	00:03:14
10. 10. The Wedding	00:09:10
11. 11. A Sometime Remembrance	00:04:10
12. 12. Where Does That Leave Me?	00:01:28
13. 13. Margaret Calls Elizabeth	00:04:01
14. 14. Bit of Fruit	00:02:30
15. 15. Dressing Down	00:03:09
16. 16. Mary is Dead	00:01:45
17. 17. Mary and Edward	00:03:32
18. 18. Chasing Margaret	00:01:27
19. 19. Head of the Family	00:02:41

- Voit vielä tarkastella levyn tietoja vasemmasta laidasta
 - Genre, kategoria, säveltäjät, artistit yms.
- Valitse kappaleet, jotka haluat levyttää kuulla
 - Joko valitsemalla hiirellä yksittäin täpän kappaleen edestä TAI
 - Valitse kaikki kappaleet kannen kuvan alta "Select All"
- Paina "Play selections", jolloin valitsemasi kappaleet aukeavat uuteen ikkunaan ja voit aloittaa kuuntelemisen

Soittolistat

- Valmiina löytyy
 - Oulun kaupunginkirjaston
 - [Naxos Music Libraryn](#)
 - Eri teemojen soittolistoja
- Oman soittolistan luominen
 - Kirjautu sisään "[Student/Member](#)" -kohdasta
 - Valitse Oulun kaupunki Library [Playlists](#) -välilehdeltä "[New Folder](#)"
 - Jos haluat pitää soittolistan salaisena, laita [täppö](#) kohtaan "[Secure Folder](#)", jolloin sen avaamiseksi tarvitaan salasana
 - Kappaleiden lisääminen: mene haluamallasi levyllä, valitse haluamasi kappaleet ja vasemmasta laidasta löydät painikkeen "[Add to playlist](#)"

E-kirjoja, e-äänikirjoja, suomen- ja englanninkielisiä e-lehtiä
sekä e-musiikkia

**Onko sinulla kirjaston verkkoaineiston
tarjontaan tai käyttöön liittyviä kysymyksiä?**

Aiheesta opinnäytetyötä tekevä
Mari Hannula on opastamassa

ke 10.10. klo 13 - 19
to 11.10. klo 10 - 16
pe 12.12. klo 10 - 16

TERVETULOA!

**Onko sinulla kirjaston verkkoaineiston tarjontaan tai
käyttöön liittyviä kysymyksiä?**

**Aiheesta opinnäytetyötä tekevä
Mari Hannula on paikalla opastamassa**

ke 10.10. klo 13 - 19
to 11.10. klo 10 - 16
pe 12.12. klo 10 - 16

TERVETULOA!

Sievin kunnankirjaston e-palveluista apua kielten opiskeluun

Flipster

- Englanninkielisiä aikakauslehtiä useista eri aiheista
- Kaikkiaan 48 nimikettä
- Esim. Elle, National Geographic History, Comics & Gaming Magazine, Health
- Käytettävissä kirjaston asiakaskoneilla ja tableteilla
- Etäkäyttö mahdollista kirjastokortin numeron avulla
- Englanninkielinen sivusto

PressReader

- Sanoma- ja aikakauslehtiä
- Yli 7 000 nimikettä
- 60 eri kielellä 100 eri maasta
- Esim. Hufvudstadsbladet, Aftonbladet, Daily Mail, The Guardian, The Washington Post
- Käytettävissä kirjaston asiakaskoneilla ja tableteilla
- Englanninkielinen sivusto

Lisäksi kirjaston e-palveluihin kuuluvat:

- Kotimaisia aikakauslehtiä sisältävä eMagz
- Kotimaisia maakunta- ja paikallislehtiä sisältävä ePress
- Taidemusiikin kuuntelupalvelu Naxos Music Library
- Sekä tietysti jatkuvasti täydentyvä e-kirjojen ja e-äänikirjojen valikoima

Kirjaston tiloissa e-lehtiä voi lukea asiakastietokoneilla tai tableteilla.

Tutustu aineistoon ja pyydä kirjaston työntekijöiltä tarvittaessa apua ja lisää informaatiota!

Mukavia lukuhetkiä! ☺

Lisää lehtiä luettavissa asiakaskoneilla!

eMagz

- o Kotimaisia aikakauslehtiä
- o Anna, Seura, Erä, Episodi, Cosmopolitan...

ePress

- o Kotimaisia paikallis- ja maakuntalehtiä
- o Keski-suomalainen, Hufvudstadsbladet, Ilkka, Kokkola-lehti...

www.tiekko.fi → e-aineisto

Lue ulkomaisia e-lehtiä!

Linkit palveluihin löytyvät osoitteesta
www.tiekko.fi → e-aineisto

Flipster

- Englanninkielisiä aikakauslehtiä
- Luettavissa kirjaston asiakaskoneilla
- Kotikäyttö mahdollista kirjastokortin numeron avulla

Crochet World
Dec 2016

Hot Rod
Dec 2016

Knitscene
Winter 2016

Piecework
Winter 2016

Woman & Home
Dec 2016

PressReader

- Sanoma- ja aikakauslehtiä yli 60 eri kielellä 100 eri maasta
- Luettavissa kirjaston asiakaskoneilla

VOGUE Australia

The Monthly (Australia)

Cosmopolitan (Australia)

T3

Betnal Nutrition

Verkkoaineistot täydentävät kirjaston kokoelmaa

On sateinen syysilta. Kotiaskareet on tehty ja olisi vihdoin hieman omaa aikaa. Tällä säällä ei kuitenkaan tee mieli lähteä mihinkään. Otan puhelimen käteen ja alan surffailla netissä. Kuin itsestään päädyn lopulta kirjaston sivuille ja huomaan e-aineistoista kertovan sivun. E-kirjoja? Lataan Ellibsin sovelluksen ja kirjaudun sisään palveluun kirjaston verkkotunnuksilla. Reijo Mäen uusimmasta teoksesta luettu äänikirja herättää huomioni, ja iltasuunnitelmani ovat valmiit. Sade ei haittaa, kun voi kuunnella dekkaria vilttiin kääriytyneenä.

Tiekkö-kirjastojen vuoden aikana laajentuneesta e-aineistopalvelujen tarjonnasta löytyy jokaiselle jotakin. E-kirjojen sekä e-äänikirjojen kokoelma täydentyy vuoden aikana useampaan kertaan ja teoksia on niin aikuisille, nuorille kuin lapsillekin. Kirjoja voi kuunnella tai lukea verkossa tai Ellibsin sovelluksella. Verkkolehdistä voi nauttia kotona Flipster-palvelussa, jossa on hieman vajaat 50 englanninkielistä aikakauslehteä.

Laajin lehtivalikoima löytyy kuitenkin kirjastosta, sillä asiakaskoneilla voi lukea kotimaisia sanoma- ja aikakauslehtiä näköispainoksina, ja tulostaa lehdestä mukaan esimerkiksi käsityöohjeita. Jos edellä mainitut palvelut eivät vielä riitä tyydyttämään tiedonjanoa, siihen pystynee PressReader, jossa on luettavissa yli 7 000 nimikettä. Lehtiä on palvelussa 100 eri maasta, 60 eri kielellä.

Eli olitpa nuori tai hieman vanhempi, kirjojen tai lehtien ystävä, niin verkkokirjastosta löytyy ajanvietettä sadepäivien varalle!

E-kirjat ja e-äänikirjat löydät
Tiekkö-kirjastojen Ellibs-kokoelmasta

ellibs
E-kirjat täältä

Laina-ajat ovat 1 vrk tai 14 vrk

Lainamiseen tarvitset kirjastokortin ja
tunnusluvun

Lainat palautuvat automaattisesti

Ohjeita saat Tiekkön ja Ellibsin verkkosivuilta sekä
kirjaston henkilökunnalta

- Vasemman yläkulman nuolesta pääset pois kuuntelunäkymästä

E-kirjat ja e-äänikirjat löydät Tiekkö-kirjastojen Ellibs-kokoelmasta

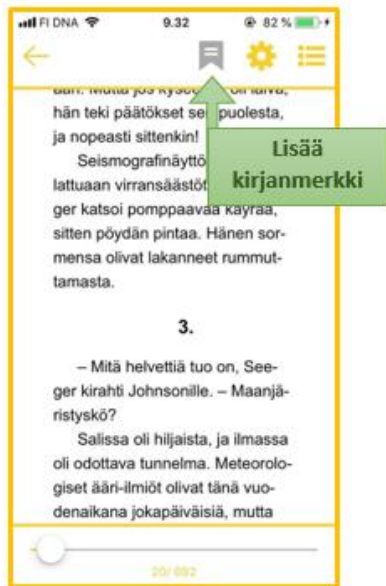

- Laina-ajat ovat 1 vrk tai 14 vrk
- Linaamiseen tarvitset kirjastokortin ja tunnusluvun
- Lainat palautuvat automaattisesti
- Käytettävissä joko internetissä osoitteessa www.ellibslibrary.com/tiekko, Ellibsin mobiilisovelluksella tai www.tiekko.fi → e-aineisto
- Mobiilisovellus ladattavissa Android- ja iOS-käyttöjärjestelmän laitteisiin
- Ohjeita saat Tiekkön ja Ellibsin verkkosivuilta sekä kirjaston henkilökunnalta

Mobiilisovelluksen etusivu

- Vasemman ylälaidan valikosta pääset omiin asetuksiisi ja rajaamaan hakutulosta kategorioiden mukaan
- "Etsi e-kirjoista..." -kentässä voit tehdä pikahakuja esim. kirjailijan tai asiasanan mukaan
- Tarkennettu haku löytyy oikean ylälaidan valikosta
- Alalaidan Kirjahyllystä löydät omat lainasi

Lukunäkymä

- Vaihda sivua pyyhkäisemällä näyttöä oikealta vasemmalle
- Ratas-kuvakkeen takaa pääset muuttamaan taustan väriä, kirjasinta ja tekstin kokoa
- Oikean yläaidan valikosta voit vaihtaa sivua sisällysluettelon tai lisäämiesi kirjanmerkkien avulla
- Napauta näyttöä kerran, niin saat valikon piiloon

Äänikirja

- Ratas-kuvakkeen takaa voit käynnistää uniajastimen, joka lopettaa toiston automaattisesti valitun ajan jälkeen
- Oikean yläkulman valikosta voit valita luvun, jota kuunnella
- Vaihda lukunopeutta painamalla "Nopeus"
- Nuolista voit kelata eteen- tai taaksepäin